

Светъл български празник

В СЯКА ГОДИНА на 24 май българският народ чествува делото на първите двама славянски учители, писатели и учени — братята Кирил и Методий, припомня успехите на своята писменост, литература и култура през вековете и отчита постиженията на народната просвета, на науката и изкуството в България.

Денят за слава и чест на първоучителите и на всички последователи на тяхното кирилometодиевско просветно дело през вековете до днес е великопосветен, светъл и хубав наш български народен празник.

Имената на Кирил и Методий са станали символ на българската просвета и култура, на българския възход отдавна — още от края на IX и началото на X век, от времето на Преславската и Охридската книжовна школа. Почти единайсетвековна е българската културна традиция да се славят двамата солунски братя като създатели на славянската азбука и основоположници на славянската писменост, като първи дейци на българската просвета, наука, литература. Защото наистина всичко почва с извършеното от тях.

Историята се знае от всеки българин.

Като се противопоставя на немското влияние и се стреми към независимост на Моравия, през 862 г. великоморавският княз Ростислав иска от Византия да му бъдат изпратени учители и духовници, които да проповядват на славянски. Византийският император възлага задачата на Кирил и Методий, защото те са „солунчани“ и „говорят чисто славянски“ и защото само те могат да се заемат с таквава трудна задача. За по-малко от година Кирил „устройва“ азбука, превежда от гръцки на славяно-български най-необходимите богослужебни книги и през 863 г. заедно с брат си Методий отива в Моравия. Вслед западните славяни на Моравия и Панония двамата обучават свои ученици, въвеждат богослужение на славянски език, слагат началото на славянската писменост, на просветата и културата на славянските народи.

Обаче Моравия и Панония все пак не стават люлка на старата славянска просвета, литература и култура. След смъртта на братята тяхното кирилometодиевско просветно и културно дело е подложено на жестоко преследване. Учениците и последователите на Кирил и Методий биват изгонени от западните страни. По различни пътища мнозина от тях, обаче, се събират в България, дето ги посрещат с радост и дето вече са създадени подходящи исторически условия за подем на славянската просвета и култура.

Кирил и Методий не са проповядвали в България, но тяхната проповед се подхваща и развива у нас, дава своите цветове и плодове в нашата Родина. Делото им е българско. Просветата и културата на българите от времето на Константин Преславски и Климент Охридски до днес са проникнати от кирилometодиевски дух.

В българската история има един любим факт. В епохи, когато името и делото на Кирил и Методий са се забравяли, българският народ е бил в робство и в безпросветност. Обратно, подемот на българщината всякога е отбелязвал славата на двамата първи български просветители и културни дейци. Когато България е била във възход, празникът на Кирил и Методий се е чествувал от целия народ.

Българската културна революция, осъществена под ръководството на Българската комунистическа партия след народната победа на Девети септември, естествено създаде условия за пълен, за всеобхватен напредък на

кирилometодиевското просветно дело в нашата Родина и в България днес, както в другите социалистически страни, науката влиза в производството, в живота и става задължение на всеки гражданин се. Кирилometодиевското дело разцъфтява пълно — истински.

Признак на този цъфтеж е между другото и фактът, че старинният Търновград тази година е столица на българската книга, че Месецът на културата във Велико Търново е свързан с празника на двамата славянски първоучители, че великотърновският институт за подготовка на учители-висшисти носи името „Братя Кирил и Методий“.

Да крепнат и се развият българската социалистическа просвета, наука, изкуство, литература, печат и култура в социалистическа България!

Да бъде вечна славата на Кирил и Методий, на българското училище и на българския учител, на хората, които творят науката и изкуството!

Да процъфтява великото кирилometодиевско дело!

професор Пеню РУСЕВ

зам.-ректор на Висшия педагогически институт „Братя Кирил и Методий“

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

БОРБА

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП, ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ — В. ТЪРНОВО

Излиза три пъти седмично

Год. XXI бр. 61/62 (2134/35)

Велико Търново, събота, 22 май 1965 г.

Цена 4 стотинки

ТЪРЖЕСТВЕНО СЪБРАНИЕ

Снощи в салона на Дома на Народната армия във Велико Търново се състоя тържествено събрание по случай Деня на народната просвета и култура, славянската писменост и българския печат.

В деловия президиум бяха първият секретар на Окръжния комитет на БКП Йордан Костов, секретарите на Окръжния комитет на Партията Димитър Стоянов и Иван Диков, председател на Окръжното ръководство на ВЗНС Петко Кожухаров, председател на Окръжния комитет на Отечествения фронт Тодор Попов, първия секретар на Градския комитет на БКП Димитър Петров, председател на окръжното ръководство на Съюза на учителите и други.

Доклад за делото на славянските просветители Кирил и Методий, за българската писменост и култура, прочете професор Пеню Русев, зам.-ректор на ВПИ „Братя Кирил и Методий“.

Повече от 100 години — каза докладчикът, — българският народ чествува тяхното дело, оозарено от саможертвата, в името на славянската просвета и независимост. Ние тачим подвига на солунските братя, защото той е свързан с народността.

то самоопазване на българския народ през цялото му историческо развитие.

Кирил и Методий създадоха писменост, с помощта на която днес откриваме най-големите тайни в науката.

Докато в миналото нашата страна бе изостанала, днес тя е в непрекъснат пролетен цъфтеж. Ликвидирано е отаждан с неграмотността. Иалата страна е осеяна с училища, нови читалища. Всички — млади и стари — хората от кооперативните полета, заводите, строителните площадки днес са тръгнали на поход към по-високо знание.

Някогашна изостанала България днес има международно признание. За нейните културни постижения се говори с уважение. С възторг се посрещат

навсякъде в света имената на Иван Вазов, Елин Пелин, Христо Ботев, Христо Смирненски, Никола Вапцаров, Николай Гяуров, Димитър Узунов, Емил Камиларов и др.

Затова този самобитен наш празник събира възторга ни, събужда най-скъпи чувства у всяко българско сърце.

Присъстващите на събранието изпратиха телеграма до ЦК на БКП.

След събранието бе изнесена богата литературно-музикална програма. Участие в нея вземаха: ансамбълът на Първа гимназия, пионерският хор при Дома на профсъюзите, пионерският битов ансамбъл при образователното народно читалище „Искра“.

НОВА УЧИЛИЩНА СГРАДА

Да имат свое училище, да не ходят децата им в други села да гаят кал, да берат студ, за това години наред са мечтали жителите на малкото село Калайджии, скъпано в пазвите на средноселския балкан. В дните пред празника 24 май дългоочакваната радост сподели селото. Една отдавнашна, дълго лелеяна мечта стана действителност. Бе открито новото училище.

М. Димитрова

Богатството на нашия фолклор

на изпълнението, с чистотата, с която бяха предадени. И трудното бихме определили кое от програмата ни най-хареса.

Възторгът на публиката нямаме граници, когато заиграваха младите, жизнерадостни момичи и девойки. Танците на ансамбъла — чудни, пленителни — бяха изпълнени с много грациозност и лекота. Ние почувствувахме тяхната прелесть, богатството им.

И останаме възхитени от тези млади танцьори, които така вдъхновено играеха на сцената.

Втората част на програмата — една цялостна музикално-хореографска композиция, пресъздаваща тракийска сватба, бе и най-хубавото от целия концерт.

След концерта гостите бяха поздравени от името на младежкия ансамбъл при образцово народно читалище „Искра“, танцовия състав „Победа“ и други.

Ансамбълът ще гостува в Обединение, Михалци, Павликени и Горна Оряховица.

играеха на сцената.

Втората част на програмата — една цялостна музикално-хореографска композиция, пресъздаваща тракийска сватба, бе и най-хубавото от целия концерт.

След концерта гостите бяха поздравени от името на младежкия ансамбъл при образцово народно читалище „Искра“, танцовия състав „Победа“ и други.

Ансамбълът ще гостува в Обединение, Михалци, Павликени и Горна Оряховица.

Анатоли ПОПЕРЕЧНИ*)

БРАТЯ СЛАВЯНИ

Гръм се разнася по Шалпински бурно,
На слави своето гърло дал,
Славянският говор като поток се е втурнал,
с камъни обил е застрънал.
Вървя по рба на бури и вихри —
в планини с пътеки отвесни.
И наобляват слова като гроздове,
изникват лица, озарени от песни.
Вървя към Балкана.
Дъгата небесна
в три арки е съзряла
якаш е порта към тази страна,
в която са мои нейните рани,
нейните радости, страсти, съдба.
Щъркелите махат с крила
и перата
излизат сърдечни слова.
На син озон дхат милите песни:
Здравейте, другарю, дошли от Москва!
Отляво е Търново.
Барери! От дясно —
към минало славно
път е открит.
Братя славяни,
си вашата слава —
богатир руски тук е уби.
На Шипка нейде
луната греє
в белези, гневна сил.
Пуша безмълвно.
Безсмъртна Шипка!

Нощ като вечност без край.
С бели шинели,
с кръст на гърдите
мракът пред мен оживя.
Братя славяни, шепнат горите,
спете в таз братска земя.
Братя славяни,
братя славяни,
аз русин съм, русин — ваш внук.
Дъждът ще престане
и в цветни доли
за помен ще пийнем пак сливова тук.
Търново в съм е —
Също и Тула.
От гняздото щъркел подава глава.
От хълма, сякаш говор дочула,
трепна голяма червена звезда.
Може би Вася,
а може би Ваня
тука под неа лежи.
Братя славяни,
братя славяни,
трева зелена над вас свежи.
Вечна е славата
тя ще остане.
Вечността звезден венец ви плете
Братя славяни,
братя славяни,
слушайте живи
край вас гласове!

Превел: Христо МЕДНИКАРОВ

* В гоупата съветски писатели, гостували в нашата страна през Дните на съветската литература през април т. г., бе и младият съветски поет Анатоли Поперечни. По време на пребиваването си във Велико Търново Поперечни е гост на Редакцията на в. „Борба“ и остави за поместване във вестника написаното по това време от него стихотворение „Братя славяни“, което днес публикуваме за първи път.

С гордост ще манифестираме на 24 май абитуриентите-отличници от Второ политехническа гимназия — Велико Търново. За тях широко ще бъдат отворени вратите на висшите учебни заведения, това са бъдещите учители, лекари, инженери.

ТЕМИ НА ДЕНЯ

ЗЕЛЕНИТЕ РЕЗИТБИ

В системата на пролетните агротехнически мероприятия важно значение за повишаване на добрите на грозде от лозята заемат резитбите на зелените.

Основната и задължителна операция е филизирането на лозята. На различни места филизирането носи различни наименования: „претриване“, „почистване“, „протриване“ и др., които неправилно изразяват установеното съдържание на този агротехнически термин. То се провежда през втората половина на май, когато лозята са достигнали 15–20 см дължина и всички реси са се покажали.

Чрез него се постига двустранен полезен ефект. От една страна премахва се от лозята и безплодни летораста, от друга страна — околните нормирани на броя на ресите за всяка лоза, според растежната и сила.

За десертния сорт „Болгар“ оптимален брой гроздове трябва да се считат 12–15 на лоза. За лозята с 6–8 летораста, израснали от пъпки от чеповата, да се оставят до 20 грозда. За винените сортове „Гъзма“ и „Димит“ са нужни 20–35 реси за осигуряване на нормален добър.

Сортовете лози с ниско средно тегло на един грозд, като „Кеберне Савиньон“, „Сеперави“, „Фетяска алба“ и др. трябва да имат повече от 30 грозда за нормална реколта.

Същността на филизирането се състои в отстраняване на излишните летораста от околната лоза, като се оставят от 6–8 летораста, израснали от пъпки от чеповата. Дава се предпочитание на плодородните и по-силно развитите летораста. Ланомите, безплодните, слабите и вътрешно разположените летораста се отстраняват.

При лози с широка корона от сортовете „Димит“ и „Гъзма“ броят да се оставят по-голям брой летораста от главната, примерно 8–10, когато растат силно, дружно и носят реси.

По плодната пръчка се състои в отстраняване на слабителните летораста и по-слабите. Когато от една пъпка израстват 2–3 летораста, оставя се средният, най-силно развитият или този, който носи реса, но не повече от един летораст. При прекомерно голям брой реси, особено при сорта „Димит“, могат да се премахват и летораста, носещи реси, обикновено по-слабите.

В случай, че обрстването на лозата не е нормално, поради измръзване или изгниване на пъпки по плодната пръчка трябва да се отстранят безплодните летораста и по-слабите летораста. Нужно е само да се нормира броят на леторастите от главната.

Правилно извършеното филизиране улеснява борбата с махвата и процеса на резитбата на зряло. Ето защо, то трябва да се възложи изключително на опитни работници резачи.

Когато резитбата е облачно, лозята се констатирано изстудване и валът дъждове, асимилационната на нови храни от листата е ограничена и запасащите храни не достигат, поради което се получава „изгладняване“ на ресата. Цветните пъпки и клончетата на ресата се резорбират и тя се превръща частично или изцяло в мустанк. По този начин лозята губят огромно количество грозде. Необходимо е сега незабавно да се извърши прищипване на върховете на леторастите, излизайщи от плодната пръчка на тези сортове, на които е констатирано изстудване. На силните летораста се премахва до 5 см, на по-слабите само върхчето с 2–3 см, а най-слабите не се прищипват. При прищипването на върха се покрива растежът на леторастите и се получава засилване на притока на хранителни вещества в ресите и те се развиват нормално.

Леторастите от основата на лозата не се прищипват. Необходимо е незабавно там, където има нужда да се извърши прищипване — особено на „Болгар“, „Берла“, „Кеберне Савиньон“, „Рацители“, „Ит“, „Ризлинг“, „Сеперави“ и др.

Филизирането и прищипването са агротехнически мероприятия с висок стопански ефект и следва без колебание да се приложат.

Георги Ас. ТОНЧЕВ
научен сътрудник от Комплексната опитна станция в Павликени

Из пиесата „В деня на сватбата“ от В. Розов, постановка на режисьора Н. Ковачев, преминава на сцената на Великотърновски държавен народен театър.

КНИГА В МУЗЕЯ

КНИГАТА — С ОРЪЖАНИ КОРИЦИ — РЕДОМ ДО КУРШУМИТЕ ЛЕЖАЛА И ВЪВ ПАРТИЗАНСКИТЕ РЕДИЦИ

В ПОХОДИ, В ПРЕСТРЕЛКИ ОЦЕЛЯЛА, ХРАБРИТЕ МЪЖЕ Я ЗАЩИТИЛИ — НИКОИ В БОЯ НЕ СЕ ОГЪНАЛ, ЗАТОВА ЧЕ ТЯ ИМ ДАЛА СИЛИ И БИЛА ИМ И ТРЪБА, И СЪВЕСТ, ТЯ И ДНЕС ГОВОРИ, ПРИЗОВАВА ПЛАК КАТО СЪРЦЕ — ТУПТАЩО, ЖИВОЕ И ПРЕД НЕЯ ХОРАТА ЗАСТАВАТ СЪС СВАЛЕНИ ШАПКИ.

Д ВИЖЕНИЕТО за комунистически труд в Поликраищенския кооператив нито започва със звеното на Никола Йоргов, нито свършва с него. Вече втора година двайсет и тримата от него воюват за високото звание. Две години не е кой знае колко време, но много неща в живота на звеното се променят. Хората от този малочислен колектив и преди се трудеха в стовор, но сега са далеч по-дълбоко. Трябва да сте сядали на софрата им в полето на „Боруси“, на барата или „При извори“, да сте прекарвали при тях поне един ден, за да почувствате поне от малко малкото живота на голямото семейство.

Най-якото ми звено. Най-работливите са в него, — това е късата характеристика, с която ме запозна бригадирът Хр. Ангелчев. Кратко и ясно. Бригадирът бързаше. Но и в тия малко думи, той беше казал много, ако не всичко. Тук

В големия род

лични и доверителни, оценка е това за работата. Неведнаж той е казвал на хората от това звено: „Съберете се! Както решите, така направете!“ И те се събираха и решаваха не как да е. Нали работата е своя.

И звеноводът ни е добър. — И той ни има вяра. Та нали работата си е наша? — това са думи на Мария Мленкова и още една светлоскопа жена от звеното, за чието име не запитам.

Дълго разговаряхме. При нас посещаваха за малко и други труженици. Чух много и много, и все хубави неща — как онай година Минка Ангелова заправила къща и ходила да й помагат, как заедно празнуват семейните празници. Малко да е неразположена жена от колектива общите гри-

жи я вдигат. — Така си е. Виждаме се с роднини, но друго е като се срещнем ние.

Нещо повече от род станяхме. За сватбата на Иван Нейков, син на Маринка от нашето звено, които е шофьор в стопанството, подарихме електрическа печка, а на Димитрина Ванчева, дъщеря на Тодорка, — разтегателна маса с шест стола.

Ето големият род. Една вечер ли са си гостували, било за почитане на семейно тържество, било заедно да гледат програмата на телевизията. Това са все невидимите нишки, по които протича новата родава кръв, по които идва сродняването, обичта, чувството за колективност. Ето защо бригадирът не говори много.

Слънцето е изправило че-

Това е още една от споите на колектива, още една от нишките на задружението, на извисяване човешкото у човека.

Неволно си спомням дна-лога между Благолажа и Лазо от чудния разказ на Елин Пелин „Косачи“ и виждам двата свята — старият и новият, двете разлики — от земята до небето. Това е самият наш ръст, самото лице на промяната в героичното двайсетилетие.

Каква велика сила накарата тези хора с непреодолимия гръб, с напуканите длани да разтворят книгата и да тръгнат с мисли по страниците й, да заговорят за съдби и образи? Уто такива хора могат да усетят болката и мъката на своя другар, да поделат радостите помежду си.

Слънцето все така пали. Пладне е минало. Още една приятна почивка е свършила и не безплодно. Душата и днес е станала по-богата.

Така е в големия род всеки ден. Всеки ден тук носи по нещо повече и извисява човешкото, и обогатява душата.

ИЛ. МОНОВ

Какво говорят шестниците

В ИНАГИ Е ТИХА и скромна. Но живите и умни очи, подвижното тяло говорят, че е от ония млади хора, които вече с много трудности се съблъскват и много трудности побеждават.

Тя е една от седемнадесетгодишните. Секретарка е на ученическия комитет на ДКМС в Езиковата гимназия „Асен Златаров“ във Велико Търново. Казва се Иваничка Стоянова Бръзгова.

Иваничка много обича литературата, езиците и особено руския език. Затова постъпи в езиковата гимназия. От първата година още, наред с уроците, започна организационна работа. Така е вече три години.

Сега Иваничка е секретар на Комсомола в гимназията. Това значи още повече труд, още по-голяма грижа в работата с хората, комсомолците. Те не са вече 40—50 души, а 480 души.

— Пристъпих плахо, но, знаете ли, всичко се постига с желание и труд.

Сега тяхната организация е на едно от първите места между средношколските организации. Интересно и разумно живеят тук младите хора. Ето: скоро сключиха договор за шестфута с екипажа на търговския кораб „Велико Търново“. А дружба с покорителите на морските вълни изиска много. Средношколците бяха сред моряците в Бургас при изпращането на кораба за Алжир. След завръщането на кораба предстои нова среща.

И с ериците и вълненията на това и на многото други прояви в комсомолския живот са запълнени дните на секретарката Иваничка. А тя има и свои интереси. Участничка е в кръжката на градската математическа школа, в ансамбъла на гимназията, във волейболния отбор на класа.

Такава си е Иваничка и в учебната, и в организационната работа: постоянна, упорита и грижлива.

Понякога, когато поставя поръчение на комсомолците, тя чува отговора:

— Не мога! Нямам време за учене.

— Не си пилей времето и ще ти стигне за всичко! — е нейният контраотговор.

Едва седемнадесетгодишна е. Тя и връстниците й мислят, че това е много, че са станали големи. Родителите и учителите често мислят, че те са още деца и затова и грижата, и любовта на истински големи те са така много. Важното, обаче, е едно, че на 17 години тя притежава много прекрасни черти, които трябва да има всеки зрящ се да живее при комунизма.

СТ. ЦОНКОВ

МИХ. МАНОЛОВ

ЗА ПЪРВИ ПЪТ

ЩЕ ПРЕМИНАТ в тържествен марш на 24 май стотина ученици, носейки на открителния радио-Александър Попов. Младешките и девойките, облечени в бели работни престилки, ще манифестират за първи път на този наш голям културен празник с изработените от тях радиоприемници, следвани от другарите си в сини престилки, с шаситата, изработени пак от тях. . . . Радост и слънце ще зари от техните лица, защото те са първите възпитаници на Промишленото техническо училище по радиотехника във Велико Търново.

И защото са първите, първите трудности, които съпътствуват започването на нещо ново, се съблъскаха с тях през началото на октомври 1964 година. Но кой може да спре ентузиазма на хората, решили да се посветят на едно дело, предизвикано на живот от самия наш живот?

Всяко стана, като че ли изведнаж и наобързо. Нямахме и по-малко. Имаше само министерско пореждане, горещата подкрепа на цялата великотърновска общност и един млад директор, и един счетоводител. Всичко останало, което сега съществува, се изграждаше и създаваше с много амбиция и вяра в близките успехи.

Настанени бяха отначало на едно място, после в сградата на Педагогическия институт. Едно военно поделение предостави на новооткритите училище бракувани плоскостни и други инструменти. После и от Радиоавода. И само няколко седмици от откриването на учебната година, занятията може да се провеждат в две сравнително добре обзаведени механични работилници.

Изминаваха месеците, първите неудачи ставаха история и отстъпваха място на първите и дългоочаквани успехи.

Учениците вече могат да изработват почти всички основни възли за радиоприемник „Кон-

цертино“. Наред с учебната програма, в часовете по практиката се изпълняват поръчки на базовото предприятие, а за май имат план да произведат и изработят над 20 полуфабриката за Радиоавода, като антеннодиди, проводници и др. Освен това всеки ученик работи самостоятелно за направата на отделен радиоприемник.

Ще изминат две години на обучение. Квалифицираните радиомонтьори ще вляят усилията си в родното радиопроизводство. Тяхното училище ще прерастане в средно техническо училище за радиотелевизионна и обществена техника. Но ще забравят ли първите си плахи стъпки през дните на октомври 1964 година? И първия тържествен марш в Деня на славянската писменост и култура? Никого!

Сега в техните учебни стаи е много шумно. Наближава краят на втория семестър. Радиомонтьорите са пред изпитание. Пред изпитание са и преподавателите Весна Гюрова, Ст. Минкова, Ал. Касърво. . . . Неспойни са и учениците Маргарита Капитанова, Тодор Тодоров, Мелихе Адемова и Веселин Ярлов, въпреки че са отличници. Тяхното външно ражда стремежа към бързото и отлично овладяване на учебния и практическия материал.

Затова с голямо внимание през тези пролетни дни работят над бубинните блокове за радиоприемник „Концертино“, над шнуросъединителите за грамофоните, над учебниците. Запознават се с предназначението и устройството на електронните лампи. . . .

И когато в празничния ден, под звуците на безсмъртния химн „Върви народе възрождени“, потекат като пълноводни потоци редиците на учениците на всички видове и степени училища от Велико Търново, между тях достойно място и за първи път ще заемат възпитаниците на Промишленото техническо училище за радиомонтьори.

ИВ. ИВАНОВ

ПОВЯРВАЙТЕ В БЪДЕЩЕТО!

ТЕ МЛАДИТЕ са едни. . . — така обикновено започват някои хора да критикарствуват младежите. Матар и рядко, срещат се черногледци, които зад темперамента на младостта, зад нейните предпочитания към новите танци и модата, не виждат силата на новото поколение, не виждат, че младостта вече взема уверено в свои ръце бъдещето и със знанията, ентузиазма и упорството си уверено изгражда онова, за което до преди двадесет години само смелите говореха и се бореа.

Къде през тези години не беше младостта? Навсякъде първа, но най-първа в училището.

Неверниците виждат само недостатъците и по тях дават характеристика на цялото поколение. Затварят очите си пред фактите, не искат да ги видят. Ето в нашия край, в което и да е стопанство или фабрика да погледнете, навсякъде има млади специалисти. Помислете каква работа вършат те, може ли без тях. В най-голямото предприятие на окръга Държавни захарни заводи в Горна Оряховица има много работници, които помнят, че тук само на чуждестранни висококвалифицирани специалисти се поверяваха възловите пунктове на производството. А сега навсякъде са младежи. Бонбонена фабрика се ръководи от млад специалист, спиртна — също. Все хора, които скоро са напуснали университет и сега работят, прилагат онова, което са научили, натрупват нови знания, за да постигнат повече.

Най-важният, най-невралгичният пункт в завода сега е захарната фабрика. И тук пак са те. Четринадесет инженери. От тях само един е закръгил 30-те. Те работят, творят. Преди 5—6 години във фабриката бяха монтирани съвременни съоръжения — последна дума на техниката. А сега младите инженери ги усъвършенствуват. Следат последните достижения, прилагат ги в практиката. Само през миналата година рационализи-

торите, организирани и ръководени от тях, реализираха 120 000 лева икономия. А колко ще бъде през тази?

Името на инженер Тр. Трендафилов е известно. Той ръководеше комсомолска смяна, която през миналите кампании се справи с не една трудност. Млад, експедитивен и делови и началникът на фабриката инженер В. Митев. Специалистите помагат на своите другари, на тези, които работят и учат. Инженер П. Кумликов е известен не само с много си рационализации, но и с отзивчивостта си към онези, които учат. Всички знаят, че колкото повече се учи, успехите ще са по-добри.

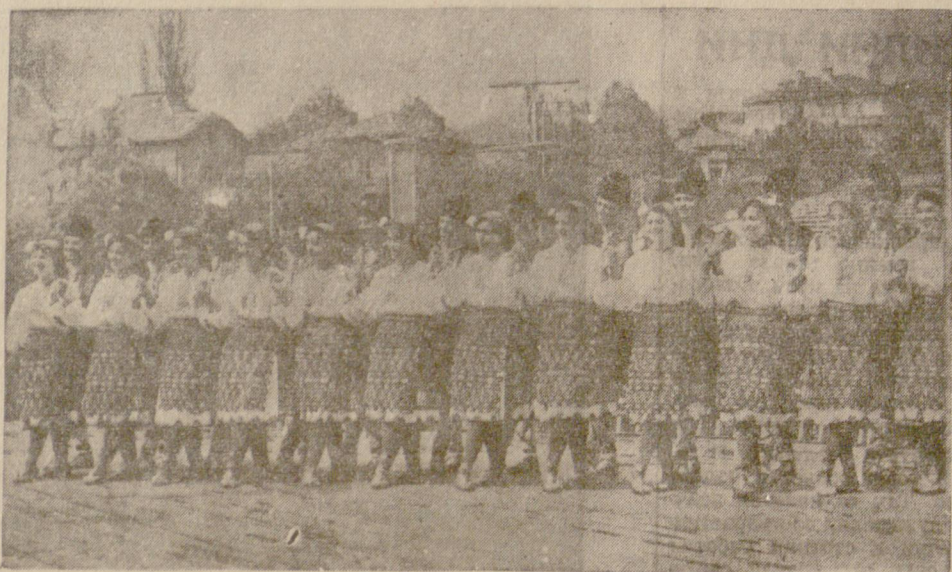
Щабът на 28-годишния В. Митев е от електроинженери, машинни инженери, технологи — все комсомолци. Тук те дойдат с дървостта на мечтите си и ги превръщат в реалност. Захарната фабрика, благодарение на тяхното умение да ръководят, да прилагат най-новото в науката и техниката, вече удължи периода на работа. Миналата година близо шест месеца, сега сезонността е намалена още. Преди няколко дни започна пре-работната на кубинска захар. „Мислим, — споделя комсомолската секретарка Р. Славова, — да организираме непрекъснато десетмесечно производство. Така по-добре ще използваме машините и съоръженията“.

Тук сега пак е напрежение. Кампанията започна три месеца по-рано. Да се реконструира фабриката, за да преработва кубинска захар това кой кой ще направи? Пак те — младите.

Така не е само в Захарни заводи. Навсякъде. Ето машиностроителните предприятия в окръга ли сега започват бързо да се развиват. Тук има десетки млади инженери, техници, които работят и учат. Без младите какъде? Сега те са голяма сила. Науката е с тях и прегради няма.

В. БУТАШКОВ

Колектив, който носи радост

ДЪЛЪГ И ТРУДЕН е творческият път, изминат от самодейния танцов колектив „Победа“. Един труден път с неспокойни нощи, с много усилия. Започнали без големи претенции, самодейците от танцовия колектив „Победа“ в гр. Велико Търново уверено се устремиха към върховете на голямото изкуство.

Днес танцовият колектив играе с подчертано голям успех своя втора самостоятелен танцов спектакъл.

Събрахме игри и песни, та в росна китка ги свихме. От сърце ви кита даваме, от сърце да я вземете.

Това откровение напълно отговаря на истината. Петдесетте участници в този прекрасен танцов колектив поднасят на зрителите един възбудяващ спектакъл, изграден с голяма любов и от сърце.

Орнестърът засвирва играва мелодия и на сцената заситняват солистките Милка Донкова и Маргарита Спиридонова. Пленителна е тяхната игра, красива е северият им костюм. Богата и сложна е танцовата композиция „Игри край Янтра“, в която самодейците се изявяват като колектив с подчертани високи художествени качества. След пленителната игра на девойките, сцената се изпъл-

ва с жизнерадостни момци, които предизвикват спонтанни аплодисменти и възторг, за да дойде ред на общия танц, в който всички играят заразяващо.

Един след друг се редуват танците, в които се разкрива богатството на фолклора от Северна България и Добруджа, Тракия.

РАБОТНИЙ ДЕН е хат с пожелание: „На добър час!“ Те всички познават добре самодейците от танцовия колектив „Победа“, които и тази вечер ще донесат радост със своето голямо изкуство в едно село на окръга. За кой ли път те гостуват на трудещите се от села и градове, за кой ли път така от сърце ще развълнуват многобройните посетители? От раниа есен до късна

пролет този самодейен колектив е на път из окръга. Незабравими ще останат срещите им с кооператорите от Павел и Михалци, Ресен и Стражница, Градище и град Левски, Вишовград, Върбовка, Горна Студена, Карансен и Церова кория. . . . Само през тази година колективът е изнесъл 25 концерта в селища на окръга пред повече от 12 000 зрители. Досега той има 60 самостоятелни концерта и над 140 участия в различни културни тържества и чествувания.

Освен активната културна дейност, този състав постоянно обогатява репертоара си с нови и интересни танцови композиции от различни краища на страната. Създаден през 1960 година под ръководството на Иван Донков, той упорито работи за постигане на големи творчески резултати. И не случайно на Втория републикански фестивал колективът се нареди в групата на най-изтъкнатите в страната и достойно завоюва високото звание „Лауреат на Втория републикански фестивал“ и стана носител на златен медал.

Един колектив, който редовно гостува в селищата на окръга и носи на хората много участие и радост.

В. БОРБА

Печат на Правдата

ОРДЕНОНОСЕЦЪТ

ОЧИ НА НАРОДНАТА СЪВЕСТ

ПОВЕЧЕТО ОТ ХОРАТА обичат да четат и умеят да обогатяват своя мироглед. Аз съм работник. През ръцете ми всеки ден преминават различни детайли и машини. Желанието ми е да вдъхна отново живот във всяка една от тях, да влязат те в работа. Когато свърши работният ден, обаче, и се прибера в къщи, макар и

изморени, ръцете неволно се протягат към вестника. Той е нещо като любим приятел, когото непременно трябва да погледнеш, за когото ти става болно, ако останеш безразличен.

С голям интерес четаш нашия окръжен вестник „Борба“. Именно с него може да се каже сме най-добри приятели. Това стана най-вече от он-

зи момент преди няколко години, когато бях хлопал на много врати да търся справедливост и не бях удовлетворен, а с наметата на вестника въпросът се реши много скоро. Това ми вдъхна още по-голяма вяра в нашия печат.

Сега и за мен, и за синовете ми има ли нещо неясно, аз отправям въпрос до в. „Борба“. Няма случай да

не съм получил от редакцията обстоен, правдивен отговор.

В Деня на българския печат искам да изкажа своята дълбока благодарност към нашия социалистически печат и Партията, която го ръководи, към нашите вестници — очи на народната съвест.

Павел К. ДОБРЕВ
шлосер в Градския промкомбинат Горна Оряховица

КОГАТО разтворим страниците на окръжния вестник „Борба“, под много материали ще прочетем името на Кирчо Василев. Той не е нито журналист, нито учен, а обикновен работник, шофьор от ДАП — клон Елена.

ПО ПЪТЕКАТА НА ЖИВОТА

достен ден в живота ми. Винаги оттогава гледам да пиша колкото може по-хубаво. А в това отношение ми е помагала най-много редакцията.

Стефка винаги с отварянето на вестника, със забравянето на поглед в своя материал, се стреми да открие поправките и да се поучи от грешките. И те от ден на ден стават все по-малко, все по-малко. Стефка има и една друга помощ. Това е нейният другар, който пръв с интерес чете написаните от нея материали, съветва я и я помага.

Много хора е зараждала Стефка със сърдечните и топли думи, написани за тях. Така е с шофьора Трифков, който първи в окръга започна да вози две ремаркета, с предащата Йорданка Костандинова, със захароварите, с работниците от спиртна и бонбонена фабрики, от Държавни захарни заводи, където и тя самата е на работа. За Стефка Градинарова ръководителите на завода казват най-ласкави думи. Води се заговорител при заводската радиоуредба, но, наложил ли се, може да застане на най-различни постове в завода.

Колко материали има изпратени и поместени във вестник „Борба“? На това самата Стефка не може да отговори с точност.

— Съжалявам, че голяма част от печатаните работи не съм си запазила. Имам само тези, които са художествени. Миналата година, обаче, реших да направя една проверка за себе си. Според тая моя статистика, установих, че ми се пускат средно по пет материала на месец.

— Това значи за годината над 50.

Тя ме погледна дяволито и нищо не каза, а аз продължих:

— ... А за десет години 500! Хубава равностметка!

Всъщност Стефка Градинарова е един обикновен човек, който никога не се стреми да изпъкне или да напоми за себе си. Само голямото ѝ трудолюбие кара много хора постоянно да я помятат. Нейната най-голяма радост е, че допринася да се разпространяват, да се научават от всички забележителните дела на трудолюбите хора, техния героизъм и нравствени добродетели.

Н. БОЖКОВ
от Обществена редакция на в. „Борба“ в Горна Оряховица

УЧИТЕЛКАТА

място на златистокафявля и червения, а в полето е пълно с хора. Но твърде скоро суровата зима прогонва тази красота. Няма дърва, електричество. Едва-едва блещука фитилчето, потопено в чашката олио, но девойката чете до късно. Трябва да знае всичко, защото добруджанци очакват от нея да научат истината. И тя я раздава, заедно с любовта си към трудещите, към но-вото, което си пробива път в този край. Тук тя среща човка, с когото отсегаше нататък ще споделя всичко.

Жителският път отвежда младото семейство в село Николаево — Великогоришко. И отново проличава организаторският талант на Дянкава. Тя е председател на женското дружество, директор на Основното училище, активистка на читалището. Успява да създаде хор и театрален колектив.

Но и в това село семейството не стои дълго. През 1949 година спрутуват и е изместен в Горна Оряховица. Скоро го последва и Анка.

И ето, вече петнадесет години Дянкава е в Горна Оряховица. Сега е заместник-директор на ВТО

ро основно училище. За нея много зина казват: „Каквато и инициатива да поеме, винаги ще я доведе докрай“.

Още дълго време тази учителка ще има сили да върви нагоре, по стръмната пътека на учителската професия, щастлива, че до нейното рамо започват своя житейски път нейни бивши възпитаници.

Мария ШАЛАВЕРОВА

МЕХАНИЗАТОРЪТ — ЗАДОЧНИК

КАТО ЛИЦЕ НА ДЕТЕ

е времето. До ачедра — намършено, дъждовно, студено дор. А изведнаж грейна ярко слънце и всичко съживи. И Джулюница днес блесна, окъпана в пурпур и елмаз.

На „Вълов дол“ е оживено — хора, машини, смях. По пътяме за младия механизатор Тодор Михайлов.

— На „Коринте“ трябва да е Тошката. — отговори ми мъж, с обветрено, засмяно лице. — Няма ли го там, на „Перемлини“ сигурно ще го намерим.

Пътят се обихме при секретар на Общинския партиен комитет Гани Дунев.

— За Тодор казват. Тодор ви е нужен. Не се трепайте из къра, няма го там. Чете сега момчето, не е с машините. Изплати му предплатата, но и за други трябва да се подготвя. И чете, постоянно чете. Сега отпусък му дадохме да се подготви както трябва. Хем стопанството да не изложи, дето го изплати да учи, хем себе си да не посрамим.

Не може да се нахвали партийният секретар от младия механизатор:

— Ученлюбив, работлив и все повече и повече иска да знае. Затова решихме еднотушно: да си работи момъкът тук, да овладява машините колкото може, но да не изостава от науката. Да учи — решихме. И го изпратихме в Бяла Слатина, задочно да следва техникум по механизация и електрификация на селското стопанство. Завършил ли каквато трябва техникума, ще продължи образованието си и по-нагоре.

И в къщи не го сварихме. Поработил нещичко из двора, сетне отворил учебниците да чете. Но не би: дошли хора от бригадния стан, помощ поискали да им даде. А налел е и механик, и шофьор, и тракторист, и комбайнер. От всичко разбира, с всяка поведна се справя. Тръгнал веднага.

Намерихме го чак на обед. — Какво да ви разкажа. — смутено започна Тодор Михайлов Маринов. — Аз съм толкова млад, тепърва ще се уча. Каквото съм постигнал, дължа го на Партията.

Двадесет и три годишният механизатор си припомня всичко. Току-що получил свидетелството си за завършено с пълно отличие прогимназиално образование, тринадесет годишният юноша постъпва арматурист в пътно управление. Строи мост в Джулюница, работи в Райковци, Вонеща вода. Невърстен още, а получава шести разред. Попривършил ли работа, Тодор хваща чука. Така — по строежи и обекти, бъдещият механизатор прекарва две години.

— Работих и четях, — съсредоточава се Тодор. — И на обектите, и в квартирите. И все технически книги. Там ми беше сърцето. През петдесет и шест години свърнах в село. Брат ми Димитър беше тракторист. Къде ще ходиш? — дума ми — Останите тук, при нас. А ме теглеше машината. Станах му приказвач. Като брат си исках да стана, да седна зад волана. Нямах и петнайсет години. Почнах да разучавам трактора. Не мина много и всичко по него научих, всички части знаех. На четвъртия месец станах тракторист. Не бях пра-воспособен, но много работи свърших на полето. Толкова много пари изкарах, че си купих една чудна „Ява“. Спомен да ми бъде.

Постигнатото не задоволява любознателния младеж. Той иска да расте, всичко да знае. Комбайнер иска да стане, шофьор, механик, иска непрекъснато да се учи. Любопитството му расте всеки ден. А любознателните и непримиримите Партията посрещат с отворени ръце. Изпращат го в Златарица на курс за тракторист и помощник-комбайнер. Но и това не го задоволява. Тодор мечтае да стане истински комбайнер, иска да се равнява със знаменитите механизатори. И отново на курс — сега в Бяла Слатина — курс за комбайнер.

— Колко много се радвах като получих дипломата си за правоспособен комбайнер, — спомня си Тодор Михайлов. — Но в Джулюница нямаше свободен „СК-3“ комбайн. Намери се един „Чепел“. Шо работя свърших с него! Къде ли не ходих: че в Долна Оряховица, че във

Върбица, в Поройна. — Не ни посрами никъде, кадрино момче нелезе, — не може да изрази задоволството си от Тодор тогавашният партиен секретар на стопанството в Джулюница Георги Колев — и горещо го препоръчва за кандидат-член на Партията.

Бързо се изнизват дните, сменят се години. Тодор Михайлов е в редовите на родната армия. Но и там интересът му към машините не стихва. Там той става правоспособен шофьор и механик, там го утвърждават за член на Партията.

И отново в родното село. От техникума в Бяла Слатина Тодор се връща винаги радостен. Изпитна сесия ли е, той не може да не бъде един от първите по успех. Така е всяка година, всеки семестър. Вече трета поредна година е така. Така ще бъде и докрай.

— Денем работя, — споделя младият механизатор, — а вечер чета. Голяма полза имам от срещите си в село с директора на училището Борис Алексиев и с учителя по математика и физика Георги Кърпачков. Много ми помагат и двамата. Никога не бих могъл да им се отблагодаря както трябва.

Да не помислите, че поради заетост с учението Тодор Михайлов изостава в стопанството. Нищо подобно! Името му винаги търсете в първите места в списъка на механизаторите от Джулюница.

заедно с бабичката, за да ѝ помага в болницата. Не само да пишем за хората, за техните добри постъпки, но трябва и сами да носим общественото чувство на любов към хората, към тружените изпаднали в беда. И тогава писаното ще тежи, ще вълнува, ще ражда примери.

Немалко радост е доставил той на трудолюбите хора, писани във вестника, прочетените по РТЦ в Елена, материали, като тези „Син на Балкана“, „Зад волана“ и много други.

Вечер, когато малкото градче заспи и потъне в сляката на планината, за него започва мъчителният разговор с посетителите хора, за да се роди дописката. Вече осем години е редовен дописник на в. „Борба“.

Годишно във вестника се появяват над 250 негови материали. Като член на Обществена редакция на в. „Борба“ в Елена, е не само ревностен сътрудник, но и разпространител на вестника. За този скромен и мъчалив труд, за неговата всеотдайност към печата заслужено носи на гърдите си „Народен орден на труда“ — бронзов.

Васил ТЪРСАНКОВ
от Обществена редакция на в. „Борба“ гр. Елена

С УПОРИТ ТРУД

ЧАСЪТ МИНАВА вече четиринадесет и половина. Специалната пощенска кола спира пред сградата на станцията в Долна Оряховица. Само за няколко минути се разтоварват пакетите с вестници и перисатори, колетите, пи-

смота. В стаята на пощальоните настъпва оживление. Иванка Величкова, Софка Григоровица и Николай Проилов грижливо разпределят пощата и зареждат големите си пощальонски чанти.

Всичко е разпределяно.

Иванка Величкова облича зелената си куртка. Прехватява пълната чанта и тръгва. За кой ли пореден път на разнос?!. . . Вече 12 години непрекъснато. Лете и зиме, Върви, върви. . . Разнася на кооператорите желаните вестници и списания, чаканите писма за любимите, писма от народната казарма за мама и за татко. . .

Напълнила своето сърце с много топлина и обич към хората, с много усърдие и упоритост в работата си, Иванка се стреми да достави винаги навреме вестниците и писмата, записите и колетите им. Стрехи се да бъде безупречна. Тя е не само добър пощальон, но и ревностен разпространител на печата. В нейния район се получават над 600 броя вестници и списания — 113 „Работническо дело“, 71 „Борба“, 64 сп. „Жената днес“ и други. Почти няма къща, няма дом в района ѝ, където да не се получава вестник или списание. А има и такива кооператори, които получават по няколко. В семейството на Мария Хаджикостов, например, се получават 7 вестници и списания.

Главно в работата на Иванка си остава най-редовното и навременното доставяне на вестниците и списанията на абонатите. Случи се някога, че вестниците закъснели или се получат в по-малък брой. Тя ще стори всичко необходимо, за да извести и обясни за това на абонатите, да им достави в най-близките дни закъснелите броеве. Затова и кооператорите ѝ вярват, обичат я.

А когато започне кампанията за набиране нови абонати и подновяване на годишните абонаменти и сутрин, и вечер тя е все на крак.

По улица „Христо Козлево“ бърза една 42-годишна жена. Пощальонката Иванка Величкова е пак в разнос. Пра ви зиг-заг ту до едната, ту до другата страна на улицата. Потъпя в пощенските кутии на домовете или предава лична на ръка вестници, писма. Сачкавали вече с нейната редовност, жени и деца я очакват по улиците. За всекиго тя носи по нещо.

Иванка приповдига нагоре тежката чанта. Въздъхва и. . . ѝ се иска да разкаже нещо и за своя личен живот.

Едва 6-годишната Величкова остава без майка. Преди няколко години загубва пък своя другар. Грижата за двете ѝ дъщери — по-голямата Пенка и по-малката Йорданка — лежала изцяло върху нея. Беше ѝ много тежко и трудно. Но тя не отстъпва. Пенка завърши с отличие Института за първоначални учители, а Йорданка — Икономическия техникум във Велико Търново. С помощта на двете си дъщери Иванка си построи до ри нов дом. Кооператорките често ѝ викат:

— Стига, Мари Иванке, стига си тичала! Ще останеш без крака. Ще се разболееш. Ха вземи, че се се спи де, почини си!

— Да-а, лесно е да се спреш, но важно е да не отстъпваш, — казва Иванка.

И тя не отстъпва.

— Аз все още съм задължена на нашето общество. Иакам още да поработя.

Генчо МУСИНСКИ

ХРИСТО МЕДИКАРОВ

На пазара

Всеки петъчен ден обикалям пазар. Всеки петъчен ден съм на гости при мама. Рако отивам, жените от село да свари в кошници селското злато донесли на рамо.

Влизам в пазаря, тъй както на село се връщам. Лъхва ме мирис на чубрица, чесън и лук. И аз се завръщам във моята бащица къща, а всяка женаца да мама напомям ми тук.

Ах, ето ли! Тя е! С престилката пъстра засмяна. . . И аз се затичвам. — „Опитайте! Не грозде, а захар е знай! От нашето лозе. И аз съм го брала зарава.“

Аз дълго я гледам и връщам сте в родния край.

Всички са бързи, припрени и стоката хвалят, че блока ги чака, че блока е пусн без жени. Ръцете им сърчени набързо опразват чувала, че рейса насреща за село ги чака, зъбни. . .

Всеки петъчен ден обикалям пазаря — мириса топъл на моето село ме мамии. Грейнало злато се тук на камари стовара. Всеки петъчен ден разговарям със мама.

НАРОДНА КУЛТУРА

ПЛАМТЯЩИ ОГНИЩА

ГРАД ЕЛЕНА има стари културно-просветни традиции. Големите духовни интереси на будните балкански са разнасяли славата на малкия град по цялата страна. Първото класно училище — прочутата Еленска „даскало-ливница“ е подготвила и разпротила учители по всички краища на България. Самообитни музиканти виртуози от народа достигнали със своето вълшебно изкуство чак до султанските чертози в Цариград. Над 100 години народното читалище „Напредък“ провежда богата културно-просветна дейност. И през най-тежките години на фашизма не е загасвал пламъкът на родолюбивото и прогресивната култура в душите на еленчани.

През годините на народната власт тия културни традиции се разгрънаха с още по-голяма сила. Науката и културата навлязоха дълбоко в живота на хората, изпълниха се с ново съдържание и смисъл.

В Еленската градска община има 9 училища, в които учат над 800 ученици. За големия интерес към просветата на населението от Еленския край говори фактът, че 90 на сто от завършващите основно образование продължават да учат в

средните училища. Над 70 младежи и девойки от Еленската градска община следват във висшите учебни заведения.

Непрекъснато се подобрява материалната база на училищата. Вече е завършена новата училищна сграда в Елена. В обществения са настанени децата, отстоящи надалеч от училищата. Подобрява се и обзавеждането на кабинетите и работилниците.

Съществуват 12 народни читалища, със своите дълбоки корени сред народа, служат като прекрасна форма за разпространение на социалистическата култура. В техните библиотеки има над 33 000 тома книги. Богато хранилище на литературата за всички слоеве и възрасти на населението представлява библиотеката при образцовото народно читалище „Напредък“ в Елена. За миналата година тя е раздала 30 713 тома на 2022 читатели. Все повече укрепват нейните връзки с бригадите за комунистически труд.

С широка подкрепа сред населението се ползува художествената самодейност. В нея участвуват с любов и стари, и млади. Над 400 самодейци вземат участие в различните състави и групи.

Активна творческа дейност развиват театралният и естрадно-сатиричният състави при читалището в Елена, театралната група при читалището в с. Средни колиби, симфоничният оркестър в Елена, битовият женски хор при читалището в с. Разпоповци и др. Своите първи успешни стъпки направи и битовият ансамбъл към Профсъюзния културен дом.

За постигнатите успехи в разгръщане на културния живот читалището в Елена беше обявено за образцово и награждено с орден „Кирил и Методий“ I степен. С орден бяха наградени и 8 самодейци и читалищни дейци.

Със своите многобройни културни паметници град Елена привлича вниманието на много наши и чужди дейци на културата и изкуството. Възрожденският музей, който се помещава в родната къща на Иларион Макариополски, с добре уредената си експозиция, буди възхищение в посетителите.

Закътан в гънките на Балкана, град Елена и днес напомня на всеки посетител за неспокойния дух на българина, за неговата жажда за знания и наука, за неговата любов към свободата.

Хр. СТАНЕВ

ИЗ ЛЕТОПИСА

XIV век — Обособяване на Елена като село.

XV век — Построен храмът „Св. Никола“.

1518 година — Първи стъпки за обществена библиотека в първата „Св. Никола“.

1690-1750 година — В Елена е роден и творил, предимно в Рилския манастир, първият български дамаскинар Йосиф Братан, предшественик на Паисий.

1754 година — Построена хаджи Христова чешма.

1784 година — Илия Граматик извършва препис на Паисиевата история — Еленският препис.

1800 година — Елена и храмът „Св. Никола“ са опожарени и отграбени от кърджалиите.

1800-1802 година — Построяване на крепостта „Калето“.

1812 година — Месец септември — роден водачът на българската национална черновна борба — Иларион Макариополски.

1812 година — Построяване на черковната кула в града. Първи удари на 7 юли, незапаметени и до днес.

1834 година — Андрей Робоски, синът на Дойно Граматик, открива взаимно училище в Елена.

1835 година — Под водителството на Хаджи Йордан Братан и отец Сергий, много еленчани се включват във Велчовата заемер.

1843 година — Иван Николов Момчилов създава първото класно училище в България за подготовка на учители.

1860 година — На 3 април в Цариград Иларион Макариополски извършва името на Вселенския патриарх от Великите сатици.

1860 година — Еленска е обявена за град.

1871 година — Васил Левски и Ангел Кънчев основават революционен комитет в Елена с председател Сава Похристов Кършовски.

1873 година — По инициатива на Иларион Макариополски се построява ново училище.

1877-1878 година — Около 60 души от Елена и района вземат участие в Освободителната война.

1877 година — В околността на Елена и в самия град падат убити около 3000 души руски офицери и войници за Свободата. Четите на Панайот Хитов и Желю войвода с бойци от местното население, охраняват фланговете на руските войски.

1877 година — На 5 декември градът бе огрян от лъчите на Свободата.

Новата училищна сграда в гр. Елена.

Светилник народен

В СЕКИ СИ СПОМНЯ как някога като дете е преживял първите мигове при отваряне на селската сена. И очите му, дълбоко замислени, не са се откъсвали от оня магически кватра, където се пресъздават доброто и злото, срещат се две съдби, два свята. И затова всеки е запазил по нещо мило в сърцето си от читалищната сцена, от онези песни и образи, които са оставили дълбока диря в душата му, най-много са го вълнували.

А сега тези храмове-светилници се пълнят с хора, с любопитни и жадни очи, за да погледнат светлината, правдата на нашето социалистическо съвремие. И колкото играта е по-близка до живота, до сърцето на хората, откогато разваля правдата, толкова тя е по-вълнуваща, интересна и заразяваща.

Пред нас е читалищната сграда в с. Разпоповци. Посвята е от времето, когато малко ли ветровете и дъждове са я поливали, тъй като са пели зиме фъртуните край нея. Очите ни опипват коравата

мазилка, където някъде в краищата зъбът на времето е отлющил парчета от нея и показал червената ѝ снага.

Детските си години запълних в тази сивопелеева сграда. В една половина пее бистро звънче на училищния звънец, а в друга вечер — глъчавата на самодейците. Разпоповските градници, които обикаляли страната и Влашко, всяка есен донасяли наред със своята мъка и обичта към науката и четмото. И един ден се дигнали хората и на старото училище, където през 1877 г. ношували братушките, заложили основите на новото училище и читалище. Трудностите една след друга растели, но ентузиазмът на всички побеждавал. „Мило е било да се гледа, — пишат в своите спомени Стоян Медникар и Никола Мартинов, — как жените, децата, старците оставили мотиките на нивата при зъбна на камбаната и се явяват на строежа да гасят вар или да пренасят материали“.

Сградата е завършена през

1931 г., а читалищният салон — 1932 година. Радостни усмивки гребнали по лицата на хората, на тези, които не пестиха труда си, времето си, упоритостта си. Истината за обичта и любовта на разпоповчани към театъра иде от далечни дни. Още през 1881 година младият учител Петко П. Коев и Димитър Ив. Мирянов подготвят „Райна Княгиня“ и в една стая в къщата на Коев първото театро било дадено.

Първата крачка е направена. На 27. XI. 1932 г. с пиесата „Под игото“ е запален новият народен светилник, за да не угасва да пръска светлина в душите и сърцата на любители на театъра, на млади и стари.

Разгърнем ли пожелателите страници на летописната книга, ще видим голямото богатство, което е минало през сцената, хората, на много от които сцената даде път в живота, запали ги и те не се откъснаха от театъра. На разпоповската сцена израства много добри артисти, млади и стари, запалени в трудното, но високо благородно дело: Георги Ив. Георгиев, артист в народния театър „Ив. Вазов“, Слав Ив. Славов, артист в гр. Бургас, художниците Иван Петров, Иван Попов и много други.

И сега вечер сцената е изпълнена с гласове. Тук са самодейците Стефан Славов, Йорданка Минчева, Цветана Маркова, които продължават хубавата традиция, палат светилника народен за повече светлина и просвета, за повече красота в живота.

Васил ТЪРСАНКОВ

СКРОМЕН ПРИНОС

ЖАЖДАТА на еленчани за наука е неутолима. Те водят дълга и упорита борба след Освобождението за откриване на гимназия. Мечтата им се осъществява напълно на Девети септември. Децата на народа поглъщат знания от новия чист извор. Новото училище става ревностен наследник на традициите.

Изминали са двадесет години Прелисти ли запазените от 1945 година до днес преписи за зрелостните свидетелства, ще срещнем в снимките умните погледи на 1781 юноши и девойки. И е радостно, че от тях са завършили висше образование 454, а полувисше — 248. Възпитаниците на Еленската гимназия както своите деди общат учителската професия и 309 са поели учителските пътеки. В колектива на гимназията от 36 учители 27 са негови възпитаници. Училището е изпратило 15 човека да учат в СССР — страната, в която се учи даскал Момчилов. В чедната колона на нашите възпитаници стъпват смело 14 научни работници.

Нам е скъпо името на Еленското училище. В него е запален възрожденски фанел, в него днес се зазорява новият живот.

П. Петков

директор на СГВ

Крепки връзки

Много са еленчаните, които живеят в София. Те обаче никога не забравят културните традиции на своя роден край. Неотдавна те се събраха в салона на читалище „Емил Шенерджийски“.

Вълнуващата среда бе открита от симфоничния оркестър при образцовото народно читалище в Елена с диригент Йордан Попов. След това театралният колектив представи „Змеюва сватба“, а естрадно-сатиричният състав „Защо ми пречиш“.

Програмата бе бурно аплодирана от присъстващите. Тя още повече укрепя връзките им с родния град.

К. Василев

Читалищната библиотека

ОБЩОДОСТЪПНА църковна библиотека в Елена е имало преди 1518 г., от която година има подарена книга. За по-голям интерес към книгите със светско и църковно съдържание ни разказва в своята „Автобиография“ възрожденският учител Йордан Ненов. За преведената руска книга на български език от 32-годишния монах Иларион, по-късно Макариополски, през 1843 и издадена през 1844 г. в Цариград, са се записали с предварителна вносна над 200 еленчани, измежду които занаятчии, търговци, свещеници, учители.

Няколко са и непрочетените лични библиотеки на фамилияте Братан — иеромонах Йосиф, предшественик на Паисий Хилендарски и племенника му хаджи Йордан, на Робоска, на Кършовска, на Момчиловци, на Никифор Попконстантинов и други.

От всичко това личи върху каква солидна основа е изградена Еленската читалищна библиотека.

Въпреки тесните и неудобни помещения, от 25 април т. г. е въведен свободен достъп до целия книжовен фонд, подреден по всички по-важни отрасли на знанието и по азбучен ред. С набавянето на разделители с текст и с малки снимки на класиците от художествената и научната литература нагледността ще стане пълна и всеки бързо и леко ще избере любимия си автор.

Сега нашата цел е да привлечем за редовни и активни читатели трудовете хора. На всеки 4 читатели 1 е работник. Това е хубаво. Дотук, разбира се, не бива да спираме. В града има над 1500 работници и работнички, което показва

колко много още ни предстои да направим за привличането им.

Тревожи ни малкият брой читатели селски труженници и труженнички — едва 14 за 1964 година. Нашата първа стъпка през март — публичното обсъждане на „Влез във всеки дом“ от Елизар Малцев с жените от Яковци, Донковци, Вълчовци и Писаревици ни вдъхва вяра, че има пътеки за достигане на хубавата книга до всеки дом в района на нашата библиотека!

С целокупната своя дейност библиотеката допринася за културното издигане на Еленския край.

Йордан БОРИСОВ

Материалите на тази страница подготвиха членовете на Обществената редакция на вестник „Борба“ в гр. Елена

Близък и желан

ПРЕЗ ЕСЕНТА на 1964 година към Профсъюзния дом на културата бе създаден народен университет по въпросите на изкуството. Той не е ново дело, а продължение на една скъпа традиция. Преди повече от сто години будни еленчани всяка неделя, след църковния обред, се събирали в една от стаята на училището. Там те слушали беседи по някои научни и политически проблеми. Увлечало ги пламенното слово на учителя Никифор Попконстантинов, основател на читалището. В края на миналия век писателят Петко Ю. Тодоров изнесъл в читалището сценка за научно и морално значение на украсата с портрети и картини. Неговата смела мисъл заклеява особата на Фердинанд: „Защо е поставен тук портретът на австрийския принц? Къде са портретите на Ботев, Левски и други заслужили наши хора? Вместо портрета на руския император не може ли да се поставят портретите на някои гениални руски писатели? Било е време, когато в читалищния салон не са се побирали гражданите, дошли да слушат диспутите, които се разгаряли и продължавали по дватри дни. Жаждата за наука не е прескъпала никога у хората, а извори има винаги.“

За новия университет се явява много кандидати, но учебният съвет прие ограничени брой участници. Започнахме първите сбирки с лекции: „Шо е изкуство“, „Видове изкуства“. Материалът е труден, някои въпроси са дискуссионни, но хората идваха да обогатят душата си. Лекторите се явяват добре подготвени, с нагледни средства. Предлагат на слу-

шателите набавени брошури по разглежданите проблеми.

Особен интерес събуди и предизвика спорове беседата на еленския художник Йордан Попов „По някои проблеми на изобразителното изкуство“. Постави се на обсъждане въпросът дали има идейност в някои от съвременните модернистични течения. Другарят Попов с вестична изясни пътя на възприемането на художествения образ като път обратен на творческия процес.

Добре бе посрещната лекцията на учителя по музика Иван Начев от Велико Търново. Анализът на творби от Бетовен при изпълнението им на записи на грамофонни плочи развълнува аудиторията.

Дълго ще се помни сбирката, на която бе обсъден спектакълът на Великотърновския народен театър „В полите на Витоша“. С особено внимание се готвим за обсъждането на ро-

мана „Иван Кондарев“ с участието на автора.

За в бъдеще учебният съвет е замислил да организира още по-съдържателни сбирки. Ще поканим известен художник, който, въз основа на уредена изложба от оригинални творби, да изясни процеса на творческото пресъздаване на жизнената правда. Със същата цел ще уредим среща с наш композитор.

Народният университет става на близък и желан с работата си не само на участниците, но и за гостите, които идват на негови сбирки. Илия Бангов, народен съдия, споделя: „Ние завършихме висше образование, но в този университет има какво да научим“. А другарката Анка П. Кисьова изразява скромното си мнение така: „Изпитвам морална наслада, когато слушам лекциите“.

ПЕТКОВ

ЦИФРИ И ФАКТИ

КИНОЗРИТЕЛИТЕ през 1944 година са били 8400, а през 1964 година достигат 110 429.

ЕЛЕНА има забележителни паметници на културата — архитектурни и исторически. От тях 67 са поставени под особени грижи на държавата, като родните къщи на: Иларион Макариополски и Ст. Михайловски, П. Ю. Тодоров, Хаджи Йордан Братан, Иван Николов Момчилов, на архитект Йордан Миланов. Порязовата къща, Разсукановите къщи, Часовниковата кула, църквата „Св. Никола“, Кършовската къща и други. Възрожденският музей „Иларион Макариополски“ ежегодно се посещава от гости от чужбина и от различните краища на страната.

ЗА 10 ГОДИНИ в Детската музикална школа са получили подготовка 1336 деца. Изнесени са повече от 170 концерта. През настоящата година получават музикална култура над 120 деца на трудещи се.

ЗНАЧИТЕЛНО се подобрява естрадно-сатиричната самодейност. Трайни следи в съзнанието на зрителите оставиха постановките на „На лов за лисици“, „Да отупае чергата“, „Сници от градчето с кулата часовник“, „Защо ми пречиш“, 1863 година.

ТЕАТРАЛНАТА САМОДЕЙНОСТ е възникнала с основаването на читалищата. Първата пиеса е играна през

ИСТИНСКА ЧАРОДЕЙКА

НЕПЪННАТ ТВОРЧЕСКИ ПЪТ не е дълъг. Мозаг да се преброят и пиесите, в които тя е участвувала. На гърдите ѝ не блести най-високото отличие, но не защото не го е заслужила, а нали все още считаме, че е много млада.

Народът вярно казва: „Кръвта на вода не става“. Още във втори клас, когато ръководството на програмизацията в града реши да постави оперетата „Малкият музикант“, Сийка — дъщерята на стария самодеец бай Тодор Гуцов, пристъпи с възмущение прага на сцената. След това еленската публика я запозна като добър рецитатор в гимназията. А в X клас тя сполучливо пресъздаде образа на Ирина в пиесата „Гимназистки“ от Тренюв.

След завършване на средното образование тя не тръгна по лекия път на суетните празноски-тащи девойки, а намери своето място в самодейния колектив при читалище „Напредък“.

Зарежиха се пиесите „Училищни години“, „Боряна“ от Йордан Йовков, оперетата „Григет де-войки“. Младата девойка не жали сили и време. Работи упорито, жадно поглъща всичко от по-старите самодейци, от режисьора.

Талантът, силната емоционалност, приятният глас, живата изразителност на мимиката, веселият нрав, съчетан с упорития и постоянен труд, създадоха една безпозна актриса, която може да се отдаде на професионална актьорска дейност. Такава беше мнението на най-добрите специалисти, когато колективът спечели през 1957 г. най-високото звание „Национален пър-

венец на първия републикански фестивал“. Тогава в централната преса се появиха много ласкави, високи отзиви както за колектива, така и за Сийка (Боряна). „Като пролетен вятър се втурна Боряна в безбидността и мрачен дом на стария скелерник Златил, засяла се от сърце, кръвно запя, ризонци застоялата се плесен и сивото ежедневие. Младата и жизнена артистка Анастасия Гуцова е истинска чародейка. Тя завладя публиката и правдиво, с много любов превърнали идеята на Йовков, че нравствено добрите сили, които носи човек в себе си, могат да разгърнат дори закоравял скелерник като дяво Златил и жандия за пари Рали“.

Много безценни нощи прекара и преписах тя наскърде да тръгне. За ВИТИЗ пътят ѝ е открит. Но тя тъй обича родината си старинен град, който ѝ дава сили както старата земя на древния митически герой Антей. И решава, Подгиска дъла боко в душата си примамливата мечта на професионална актриса и продължава да раздава сърцето си на любознателните труженници от Кишилово до Средни колиби и от Дрента до Мик-дия през мразовитите зимни нощи, през виелицы и преспи.

Казват, че всеки артист имал свое амлоа. Мен ми се струва, че истинският артист има широка амплитуда. Това ни потвърждава и опитът на нашата Сийка.

След жизнерадостния образ на Боряна много самодейци смятаха, че тя трудно ще превърляти образа на Елка в „Гераците“, защото в него има много мъка, много борба със злото, с покварата, която идва от града, за да засенчи нравствената чистота на българското село. Но тя с достойнство се справи с трудната задача. Нейната Елка не беше съзливо-сантиментална, а устойчива и тогава, когато няма никаква светлинка за живот.

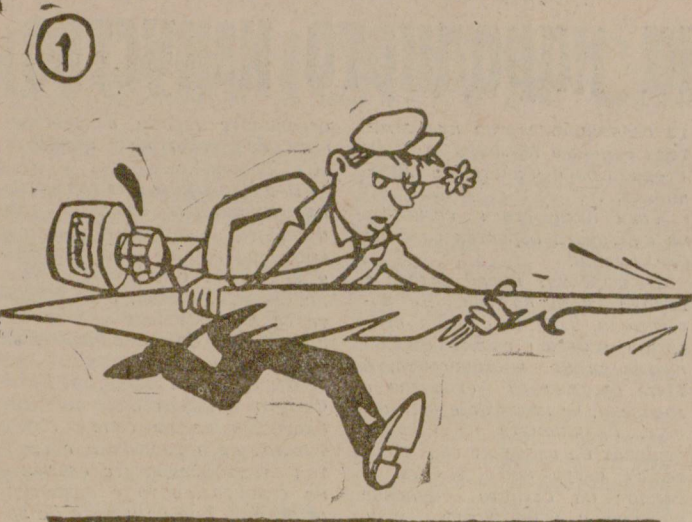
Във „Фиданките цъфтят“, „Волжката рибарка“, няколко еднокатни пиеси тя продължава да рава еленската културна публика със своите постижения.

В културното развитие на Елена има една бележителна дата, която дълго ще се помни — честването на 100-годишнината от читалището и 120-годишнината от първото класно училище. В програмата на културната седмица беше представена и пиесата „Змеюва сватба“ от П. Ю. Тодоров. В нея Анастасия Попова с майсторство пресъздаде един верен, платен, обаятелен образ на Цена.

Последната пиеса, с която колективът участва във Втория републикански фестивал — „Зимна балада“ от М. Симова, беше тежко изпитание за нея. Както самата тя казва, ролята на майката, която изгради с майсторство, много я измъчи. Трудно беше една млада, жизнерадостна жена да почувства и вярно да пресъздаде българката, която от обикновена жена, погълната от грижите за изхранване на децата, тръгва по пътя на борбата заедно със своите деца. Колко вярна и близка беше майката, превърлята от Сийка, показва публиката, която живееше, страдеше и се бореше, надрасваше себе си заедно с майката на Симова и Попова.

Сийка е добра библиотекарка, отнасяща се с внимание и топлина към читателите, грижовна и добра майка на две деца. В семейството ѝ има много топлина и непринуденост. Изонени са завинаги неужастна натруфеност и пищност. Скромна и дисциплинирана в колектива, с чисти непринудени отношения към самодейците и съвраздадени си, тя е добър пример на тези, които със сърце желаят да се отдадат на театрална дейност в служба на народа.

П. КИСЬОВ

ЗА КУЛТУРАТА НА КУЛТУРАТА

„ВЪРВИ, НАРОДЕ“

Май че и тази година ще посрещнем „24 май“.

„Върви, народе възроде-ни“. Абитуретките пак са обременени с... нови премени. Културният месец в окръга, шестува из Велико Търново. Пък един кооператор от едно село вчера се качи на самолета и отиде в София, за да види театър. Пък един друг се запила из горите тилилейски и каза, че няма да се върне, докато Концертна дирекция праща такива естрадни състави.

Самодейността цъфти и

върже. Няма кой да пострада, защото няма естрада. „Защо да се трепим — думат някои. — Щом няма фестивал, няма и медал“.

Художниците отказват да уреждат изложби, защото изложбените зали са тесни да поберат посетителите. При-вет на учителите.

— Стига, — рекоха като един, всички младежи. — Стига с тая джазова какафония. Искаме Русенската филхармония.

ВЪОЩЕ — УРА! САМО КУЛТУРА!...

Таралежки

Фестивална

Що пот изтече. Взе медал. Не го търсете вече до следващия фестивал.

Студентска

Имаше най-хубавото деколте. С шестина изпита си взе.

На един пост

По цял ден пише, дращи, бащата му купува гащи.

Пенсионерска

Най-после дойде ред — прослужил бe години. Усети се „поет“, — Вазов да надмине.

Новоизявен поет

Римува той „торба“ с „върба“ и хукна към „Борба“.

„БИБЛИОТЕЧНА“

— ОЩЕ НЕ СЪМ СВЪРШИЛ И ТОМ ТРЕТИ, А ОТ ЧЕТЕНЕ МИ СЕ ПОДВИВАТ КОЛЕНЕТЕ.

Недоразумение

ФЕМИЛЕТОН

— Че вие много сте изостанали в културно отношение, бе? — изгледа ни той укорително. — Я да взема да ви прочета някой и други доклад, че да се огромотите малко. Бива ли?

Щом чухме за доклад на културна тема, ние наострихме уши и заобиколихме имениния си съселани.

— Най-първо ще започна... С какво да започнем, а?

Карото, който е най-редовният посетител на вечерния университет и годишно прочита по 200 книги, предложи:

— Няма да е зле да разгледаме въпроса за влиянието на космическия прах и лунните затъмнения върху нашата фауна.

Вили Бах зяпна от изненада, но не му остана време да се опомни, защото в този момент Нито-ката, който не пропуска нито едно телевизионно предаване играе главните роли в читалищния театър и усилено чете Станиславски и Брехт, рече:

— Няма да е зле да поговорим за драматургията на Яворов. Последната постановка на Народния театър в София, както

отбеляза критиката, се характеризира с добра интерпретация и...

Един младок, който се увличаше по симфоничната музика и имаше три радиоапарата, без да смятаме транзистора, един магнетофон и грамофон с 400 плочи, нетърпеливо подхвърли:

— Предлагам другаря Бах да поговори за камерната музика.

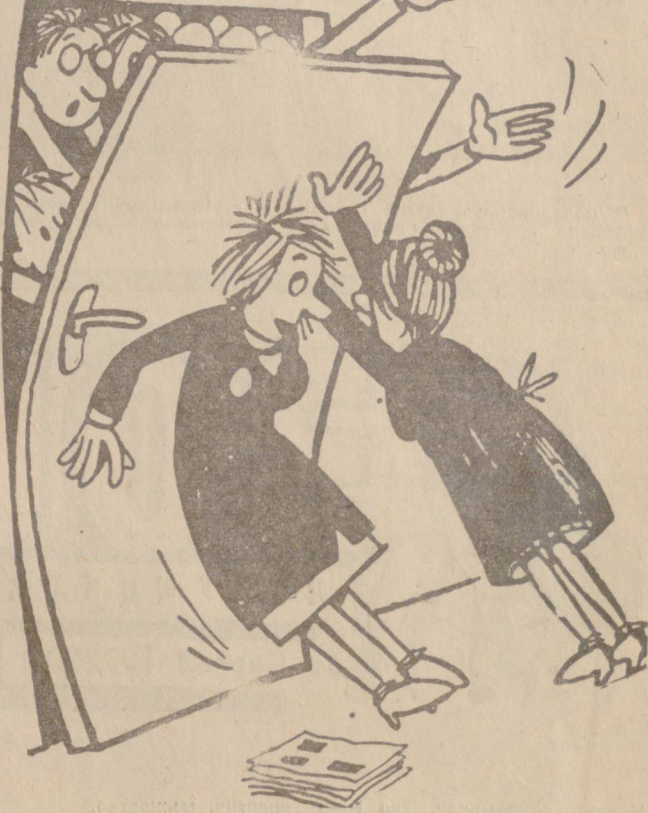
Предложенията завляха като градуска. Един искаха да чуят за последните достижения на атомната физика, други за кибернетиката, трети за космическите полети. Чарата прояви интерес към проблемите на киното. През това време другарят Бах се почесваше по главата, извадил бележник и молив, си даваше вид, че записва. Надникнах в този бележник и можах да прочета следното:

„Довечера с Фанчето среща пред кино „КОЛТУРА“

Та, таква ми ти работи с наш Василчо Бахчеванджийски, който, както думат, работел на културния фронт.

ХЕМУСКИ

ТЕАТЪР

За второто действие е ударил началният звън, а зрителите още напират (НО ОТВЪТРЕ НАВЪН).

„Културни“ зрънца

— И ВАНЧО, — попитала училките на РЕП гражданите се телката, — защо си писал редият на огромна опашка. Наредил се той и започнал да чака. Един ученик го попитал:

— И вие ли?

— Няма да отговаря гостът. — Защо „Спорт“? Ние чакаме за „Литературен фронт“.

— О, извинете, — разочаровано си тръгна гостенинът — помислих, че чакате за вестник „Народен спорт“.

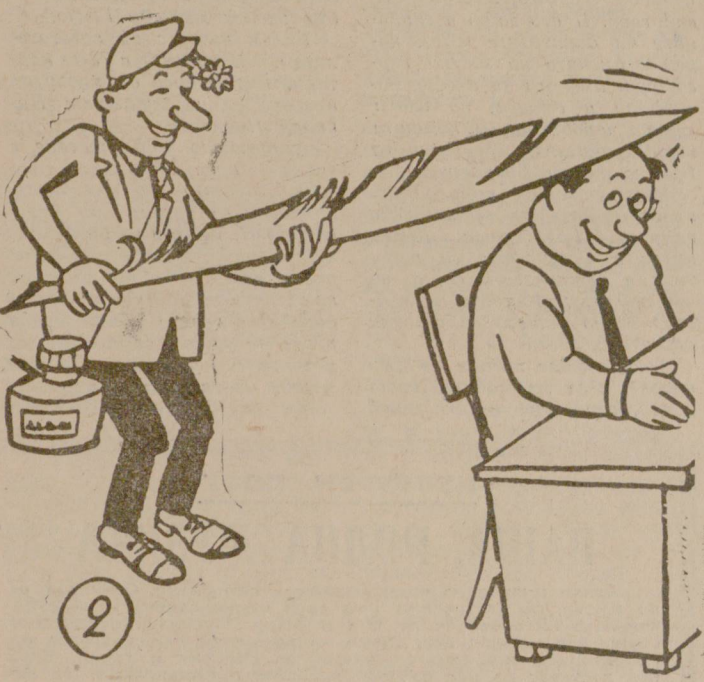
НЕВЕРОЯТНО, НО ФАКТ

РЕШНАХ един приятел, който тичаше запъхтян по главната улица на града.

— Къде тичаш? — попитах го аз. — Да не е започнал мач?

— Не, — отговори ми той. — Отминал в художествената галерия.

Гост на Велико Търново се разхождал из улиците на града и видял, че пред една от

ПРИКАЗКА ЗА ПЕРОТО И ДВАТА МУ КРАЯ, ИЛИ... НАМЕРИЛ МУ КОЛЯЯ...

НАПРЕД, НАУКАТА Е СЛЪНЦЕ

Така рече бай Кольо Яваша и дебело подчерта календарната цифра „24 май“.

— Без наука сме загубени. Какъв социализъм и комунизъм ще градим, щом не четем. Факт.

Пред него, навели глави, седяха хората му от бригадата и не смееха да шавнат.

— Изоставаме, Маноло?

— Аз, — отвърна по войнишки бай Манол.

— Кольо книги си прочел?

— Двайсетина парчета ще се наброят. В курса съм по зоотехника, следя техническите новости, дето четя малкият. Гледам телевизор...

— Добре, — одобри бай Кольо, и за да не губи ценно време, нареди:

— До утре да ми явите с пълен отчет за работата, която сте извършили по собствена инициатива в културна линия!

След това си отиде в къщи и преди да си легне нареди на жена си:

— Маро, я донеси книгата.

— Коя книга, бре Кольо? — попита жената и извади от библиотеката един дебел том. Бай Кольо плю на пръста си, разтвори кориците й, и прочете:

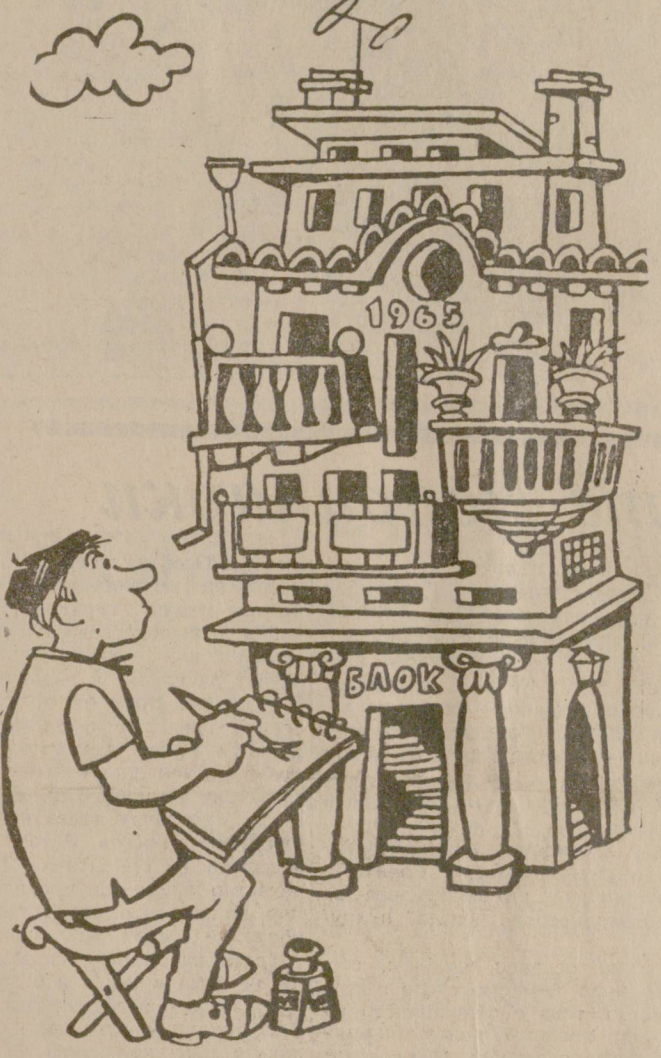
„Високопроизводително животновъдство“

Ядоса се и рече:

— Да се оставиш от тия номера да ми пробутваш твоите книжлета. Дай ми там онай, дето четох за миналия 24 май.

Кака Мара донесе малкото томче на „Робинзон Крузо“. Бай Кольо го разгърна, намери сламката, с която лани бе отбелязъл докде е стигнал, и след като прочете една страничка, сладко си заспа.

ПЕТКАН

КАРИКАТУРИСТЪТ: — Такава архитектура не става и за карикатура.

ИЗЛОЖБАТА НА ПРОФ. ВАСИЛ СТОИЛОВ

„ЧОКМАНОВСКАТА МАДОНА“

сложна, тревожна. Масовите бедствия, националните погроми и грандиозните класови битки, безумието на онези, които идваха от дъното на живота, за да изменят устоите на цялата държавна система, и болката на младите души, измамени в своите идеали —

всичко това възкреси отново идеите за трайните добродетели на нашия народ и за „вечните“ начала в неговия характер, за да отпрати най-дързките български живописци по следи-те на легендите и преданията. За да ги отпрати към онези източници, примери и образци,

които представляваха в техни-те очи трайни отломки от народната съдба и душа. Поетичните видения на Иван Милев и вадущиците на Пенчо Георгиев възвестиха раждането на една нова битова живопис, примесена с фолклорни елементи — много по-углубена и емоционална от битовата на след-освобождението епоха — същата тази живопис, която на-мери в лицето на Васил Стои-лов един от своите най-ярки и силни представители.

„Да изхождаме в художест-вените си произведения напра-во от живота на българина и от земята му и да виждаме всичко това с очите на бъл-гарина — ето откъде, мисля трябва да се започне...“ — заяви В. Стоилов през 1935 г. от страниците на в. „Камбана“ (Бр. 4339 от 23 март 1935 г.)

Тези думи не бяха красива фраза или младежка мечта, а трезва равностетка — в този момент той беше вече автор на богата галерия от поразяващи образи — земни и жизнени като природата, чисти като по-етичните представи на народа и силни като най-хубавите тво-рения, родени под златните ръце на безименните народни майстори, „изчезнали“ безслед-но в мрака на вековете. „Гос-тенката“, „Мадоната“, „Чове-кът със стомна“ и редица други композиции на Стои-лов утвърждаваха ново разби-ране за образа, съдбата и добродетелите на българина — витален, скромен, познат и ед-новременно величав, като своя-та история и своята съдба.

Стилистическите черти на образите от тази галерия се изясняваха, разбира се, пол-влиянието на много по-сложни фактори. След като завърши курса по живопис в Софийска-

та художествена академия, ка-то един от най-добрите учени-ци на Цено Тодоров (1927) и след като спечели конкурс за задгранична командировка, демонстрирайки убедително своята солидна подготовка, Стоилов прекара 4 години в Париж. Върху него оказаха влияние не само неокласициз-мът, комуто платиха дан и мно-зина други български майсто-ри, като Борис Георгиев, Зла-тио Бояджиев и дори Кирил Понев, но и други модни тен-денции и насоки от европей-ското изкуство. Успоредно с всички тези фактори, обаче, върху него оказваше и про-дължава да оказва влияние най-величавото дело на нашия национален гений — бъл-гарската икона. Иконата, разбрана не просто като съвкупност от формални похвати. Не като но-сител на вечните метафизиче-ски истини от ирреалния свят на църковните догми. Не — той из-ползуваше иконата като образ-но обобщение на една пред-става за простотата и величието на духа. Като пластична reali-зация на дълбоко човечни идеи. Като великолепен синтез между чистотата на чувствата и чистотата на музикално зву-чащата линия, монументално опростената форма и поразя-ващата цветовата ритмичност. Иконата като идеал и образец. И точно затова съставните ча-сти на неговата живописна си-стема са споени толкова орга-нично: те служат за изгражда-нето на образи, в които се срещат земното и възвишеното, интимното и недосегаемото — онова, което е присъщо само на народа в неговата цялост.

Новата изложба на Стоилов е посветена на град Велико Търново. Не защото се откри-

(Продължава на стр. 8)

В. „БОРБА“

Стр. 5, бр. 61, 62, 22, V, 1965 г.

СЪРДЕЧНА ДРУЖБА

СЪВЕТСКИ СЪЮЗ — БЪЛГАРИЯ, две свещени имена. Вековна е дружба между тях.

През 1964 година се случи нещо, което ще остане вечно в историята на училище „Хр. Ботев“ — Велико Търново. Тогава бе сключен договор за дружба с училище № 6 в град Одеса.

Отскоро е нашата дружба, но тя е топла, затриваща, незаменима. Съветските пионери и нашите димитровци си кореспондират оживено.

И ето, ние решихме да организираме екскурзия и да гостуваме на нашите приятели.

Дълго преди тръгването ни в училището кипеше усилено подготовка на хора, оркестра, духовата музика и танцовия състав. Подготвена бе хубава програма, в която взеха участие 120-те ученици-екскурзанти, с които представихме нашето училище и милата ни Родина.

Дългоочакваният ден дойде. Бе влажна априлска вечер. Подхвана лек студен ветрец. Към гара „Трапезица“ с кучарчета и чанти в ръце, весели, с поруменили лица от вечерния хлад бързаха пионери и изпращачи.

С мощно пионерско „ура!“ посрещнахме влака.

В ранната утрин, когато на изток се зазоряваше и природата се събуждаше от своя сън, спря монотонното тркане на колелетата на дизеловия влак. Пристигнахме в красивата Варна. В строй, начело с духовата музика, облечена в ботевска униформа, тръгнахме към пристанището. След кратка митингска проверка, по малка

та стълбичка се изкачихме в парахода. Незабравимо ще останат в нашата памет пътуването ни с комфортабилния пътнически параход „Басил Коларов“.

Някои от нас за пръв път изпитваха това приятно чувство. В 10 часа под звуците на духовата музика параходът се отдели от българския бряг.

Пред нас се откри безкрайната морска шир.

Море то се оказа доста негостоприемно. Появи се силен вятър. По повърхността му изплуваха бели вълни. Бавно настъпваше нощта. Вълните се увеличават. Движението на кораба се затрудни. Наложих се кратък престой в открито море. Мнозина от нас тежко понесоха това вълнение, а някои загинаха.

Отново е ден. Пред нас на хоризонта се разкри изглед от безбрежната руска земя. Отначало се показаха върховете на мачтите и крановете, а след това и цялото Одеско пристанище. В парахода настъпи голямо оживление. Всички се приготвиха и очакваше с нетърпение да слезе на брега. Там ни очакваха съветски пионери, учители и други посрещачи.

Съвзидането при нас дойдоха другари от Интерклуба и пионери от Клуба на интернационалната дружба. Учителите от училище № 6 кратко ни приветствуваха с „Добре дошли“. След като се наоблядахме и отпочинахме, по групи излязохме да разгледаме града. Вечерта имаше щастието да присъствуваме на представлението на държавния цирк „Идет парадокс, Анюта“, от което останалите възхитени. До църква и обратно се придвижихме с ре-

совите коли на Интерклуба.

На втория ден от нашето пребиваване гледахме балета в третата по красота в света Одеска опера. След обед всички излязохме на разходка.

Третият ден беше най-забележителен. С реисовите пристигнахме при нашите приятели в Иличовското училище. С весели и щастливи лица ни посрещнаха съветските пионери. След кратки поздравления от тяхна и наша страна, те ни разведоха из училището. Направи ни впечатление, че то е добре подредено, почтено и хубаво украсено. За разлика от нашето, те имат голяма и много добре уредена пионерска стая. Там са поставени най-хубавите рисунки и предмети, изработени от трудолюбивите ръце на учениците. Строежи, отидохме в салона на Интерклуба. Там се състоят тържеството. Обменихме опит по работата на училищата и пионерските организации, разменихме подаръци и накрая изнесохме нашата литературно-музикална програма.

Срещата ни със съветските пионери ще остане завинаги незабравима. Непознатите другарчета, които до тогава си кореспондираха, дружно се прегръщаха. Запознахме се с много други, разменихме адреси, разказвахме кой как се учи. Това бе вълнуваща среща.

С музика и песни се разделяхме, като ги поканяхме да ни гостуват през лятото. Нашето предложение бе прието с голяма радост.

Ето ни отново на парахода. Разделихме се с мъка, като че ли не за няколко часа сме били заедно, а дълго време.

Бодри и весели ние се завърнахме в нашия град и в душите ни останаха само хубавите спомени от тая чудесна екскурзия.

Таня ГЕРОВА

Младите копринарки

ЗА СЪВЕЩНАТА РАБОТА на комсомолците, т. е. на комсомолците, защото тук работят предимно жени, се е разнасяло много и се знае много. В ДИП „Басил Коларов“ — Велико Търново стана просто традиция да се произвежда само първокачествена продукция, да се работи със същещ.

Сега думата е за младежкия живот. Тук жените са предимно с по-малко образование и от малцинствата. Комсомолското ръководство има предвид това и се стреми с всички форми на работа да помага за изграждането в политическо и културно отношение на младите копринарки. Най-радостното е, че изисванията на Десетия конгрес на Комсомола, на Майския пленум на Централния комитет на БКП за разнасяване на комсомолската работа, за отговорност на интересите на младежите, тук в голяма степен се претворяват.

Тази година за пръв път работиха школи за комунистически труд. В тях се обучават 45 участници. Всяко занятие по посрещане с интерес, защото намират отговор на редицата въ-

нуващи ги въпроси. Дружеството на Комсомола в предприятието умело използва просветните събрания като форма за политическа про-света. Тук те се провеждат със съвсем редовно — всеки месец. На тях, по желание на болшинството младежи, са били разглеждани и такива въпроси: „Участие на турската младеж у нас в борбата против фашизма“, „Ревността и еснафщината в семейството“, „Ролята и авторитетът на родителите за възпитанието на децата“ и други.

Един основен проблем, стоящ пред комсомолското дружество това е обхващането на всички младежи, които тук много често се менят. В резултат на голямо текучество и сега в предприятието има 20 души на младежка възраст, но не членове на Комсомола. От тях повечето са турци. Дружеството то бую и цялото комсомолско дружество полагат големи усилия, за да привлекат тези младежи за членове на съюза. За около половин година са приети 14 души. Приемането на всеки нов човек това е истинско завоевание за комсомолското дру-

жество. Особена грижа сега създават на дружественото бюро четирима туркини. Те са добри производственички, добри другари, но... категорично отказват да влязат в редовете на Комсомола. Може би, до голяма степен вината е в онова още живо в някои семейства безправно отношение към жените, та затова туркините да не смеят да прекратят прага към обществена работа. Затова дружеството се ориентира преди известно време да проведе вечер на младото семейство, на която се говори за ролята и правата на жените, за мястото им не само в труда и в домашния кът, а и в обществото.

И трудни, и отговорни са задачите пред колектива на младите копринарки. Хубовото е, че ръководството, че всички почти гледат с нужната сериозност на проблемите и творчески с умение се залавят да ги решават. Истината е, че успехите се завоюват бавно, но повярвайте, че в много отношения дружеството вече бележи такива успехи, а и по начина, по който работи, доказва, че ще постигне и още.

Мария БАКАЛОВА

Паметник на народното изкуство

остава... На една от стените, в източната вътрешна страна на сградата, с хубав курсивен почерк е написано: „Тази съборна трипрестолна църква се съгради през 1865 година в чест и слава на Св. Единосъщна Живоначална и Неразделна Троица и в чест и памет на Св. Йоан Рилски Чудотворец и светите равно апостоли братя

та славянобългарски просветители Кирил и Методий от Майстора Коло Фичето из Дряновско...“

Този величествен паметник на културата изграства само за две години!

Българският народ векове е търпял гнета на турските робовластители. Той не е имал право да издига своите църкви по-големи от човешки бой. А 11-те джамии са стърчили и говорели, че народът е роб, не-веж. Гражданите на Свищов решават да издигнат своя църква 30 метра над земата — символ на тяхната духовна култура и икономическа мощ. Пред очите на изграждащата се свобода гражданството се сплотява. И ето защо в списъците на дарителите четем наред с имената на знатни търговци и имената на дребни занаятчии и еснафи, на бедни селяни и работници. С помощта на свищовските търговци от Браила, Галац, Бухарест и другаде, изградените комисиони успяват да съберат гражданната сума от 461 613 гроша. Денем калките и еснафите са работили в дюкянчетата си, а вечер под ръководството на майстора Коло Фичето са ставали строители.

Така за две години на „Ун пазар“, сега площад „Свобода“, изграства високо над

останалите сгради величествената постройка на църквата „Св. Троица“.

Непознатите си по своя стил външнообразият покрив на църквата, наречен „покрив кобилица“, трите вида прозорци и корнизите с тричетири тухли, легнали навън, с вятриците се на ос тинки колони отпред, които да сигнализират за смущения в постройката.

Всичко това майстор Коло Фичето е успял да постигне благодарение на своя голям талант, като творчески е съчетал старобългарските елементи на строителството с византийския стил. Той не успява да завърши камбанарията. Но тя бива изградена от неговия добър ученик майстор Генчо.

Голям интерес за посетителите представляват и 73-те картини, нарисувани от прочутия възрожденски художник Николай Павлович.

А истинско удоволствие е човек да послуша в някоя тиха утрин песента на камбаните, подарени от руския цар Александър II. Те са б на брой-малки и големи. Изработени са от руски майстори и придални на камбаните на Москва и Петербург. Със своята благозвучна песен те напомнят и днес за вечната и нерушимата дружба между двата братски народа.

Ив. КУЛИНСКИ

КУЛТУРЕН ПОСТ

НАША, РОДНА МУЗИКА

Всяко музикално произведение е самобитно. Отличава се по мисъл, по настроението, има своя национална форма. Формата го определя по вид и жанр. Музиката поради у слушателя носи мисли, влияе на характера му, разнася по неговите, емоционален начин, за събития и герои. Чрез нея достига до нас безброй човешки преживявания. Тя активно съдейства за възпитанието на хората и особено на младите.

Всички народ има своя национална самобитна музика. Той я създава и твори, за да възпитава своите деца и юноши на свое близко, родно.

Задължително е оркестрите при ресторантите за обществено хранене в широка, голяма много отговорна. Тези оркестри имат дългогодишна история. Преди те бяха единствените музикални състави в градовете и по-големите села, те трябваше да изпълняват на свателските си — посетителите в ресторантите — всякакви вид музика: симфония, опера, оперета, симфонична, танцова, шлагера, народна и др. Сега нашите условия са други, задачите нови.

Редно е оркестрите на бюро „Естрада“ да са на предно място за създаване на здрав внос за наше, родно, близко, българско. Нена най-красивото, най-силното наше изкуство — народната ни песен — по-старо звучи в ресторанта. Нейната веселост, първоначално, темпераментност да създава и хубава настроение и българско веселие. Защо да не слушаме безбройните миниатюри от наши песни, танци и хора, като се почне от юнашките, гартчанските и стигнем до най-новата естрада песен — пак наше родно, много силно и голямо. Не е удобно пазниците (което и без това по никакъв път не могат достатъчно музикални и гласови данни) да ни поднасят само чужди песни, и то на четотен неясен чужд език. Защо те да не пеем по нашето, по български, да не изпълняват наши естрадни танцови, джазови и народни песни? Тогава всички по-добре съвсем ясно ще разберат съдържанието на песните, повече ще се възлюбят. Нена не замества и пренебрегваме нашата красива българска музика! Нена повечето от музикалните произведения вечер в ресторанта да са български. На тази музика ще се радват всички. И чудните, безбройните гости на нашата страна ще усетят българското по-силно, по-емоционално, че им се иска отново пак да са у нас.

Не бива да не се търси разнообразие в програмата. Музика на народите (особено на приятелските ни страни) да звучи от подиума на всеки ресторант.

Търсят се всички ефтини без връзка с характера на дадена песен, силно се свирят — един лъч аус у изпълнението. Нужно е по-отговорно, по-определено всеки оркестър да създава своя облич, свой репертоар, свой стил, свои традиции.

Разбира се, това ще решат самите оркестристи с повече амбиция и по-голямо майсторство и по-голям и здрав внос.

Иван ДАНЧЕВ

В целодневната детска градина в с. Камен учителната Радка Балабанска проверява правилно ли е направил корабите малкият Стефчо.

ДОКУМЕНТАЛНА ПОВЕСТ

от Сергей ГОЛЯКОВ Владимир ПОНИЗОВСКИ

22)

Рихард се замисли. Три години — не е малък срок. През това време във възгледите на неговия шанхайски приятел биха могли да станат много промени. При това Рихард сега трябва да се представи пред него като наистински журналист. Ще се досети ли той, че това е само маскировка? Ще може ли да скрие своето учудване от страничните? И как ще се държи по-нататък? Ще възобнови ли техните шанхайски отншения или ще направи вид, че е забравил за техните предишни срещи и беседи?

Рихард разбираще: не може да застави човека да застане в редовете на антифашистите, ако той сам не иска това. Делото, на което те служат, изисква да му се отдаде напълно, без остатък. То подчиняваше на себе си всички сили, помисли, цялата воля.

в „БОРБА“

Стр. 8, бр. 61 и 62, 22, V, 1965 г.

енергия, мъжество.

Най-сетне се срещнаха. И, както тогава, в Шанхай, говориха много часове непрекъснато, спомнаха миналото, строяха планове за бъдещето. Отново и отново Рихард мислено претегляше своите наблюдения. Да, той е прав: левите политически настроения на Холзуми не са се изменили. Той попрежму беше готов да помага на Зорге в работата му.

Още в Шанхай Рихард съветваше своя приятел при каквото и да било обстоятелства да не издава своите истински политически симпатии. Всяко публично изразяване на леви възгледи би закрило завинаги пред Оздики нужните врати, той би се лишил от доверието на властниците. И сега Оздики благодареше на Рихард за този съвет. Нямаше съмнение: значи, Оздики не е изменил на себе си, значи, той през всичкото това време е мислил за взаимността и в бъдеще да върши конспиративна работа, значи,

той си е останал приятел на Съветска Русия.

— А КАКВО ЩЕ КАЖЕТЕ за принц Кононе? — запита Рихард.

— Мисля, че това е нова изгряваща звезда, — проговори Холзуми и хвърли в морето бяла плочка.

— Също така ли се плъзга по вълните? — замислено каза Рихард, изпращайки с очи камъка.

— А скоро ли ще отиде на дъното,

— Той е много хитър и далновиден, за да се задържа на повърхността. Даже ми се струва, че много скоро принцът може да стане премиер-министър.

— Така ли смятате?

— Почти съм убеден в това. Принцът има големи връзки и не толкова много врагове. Такива хора за днешна Япония са голяма рядкост.

— Е, какво пък, — каза Рихард след известна размисъл, —

радвам се, че нашите наблюдения съвпадат. Би било много полезно, ако ние с вас бихме се оказали в курса на ония дела, за които е загрижен Кононе. Но аз сега не мога съвсем да си представя, как може да се уреди то ва.

— Тук е нужно хубавичко да се помисли, — произнесе Оздики. — Кононе стои на едно от най-горните стъпала на нашата политическа иерархия. В обкръжението му не е така леко да се проникне. Но, — той направи пауза, — мога университетски другар Фумико Кадзामी...

18.

СКОРО Рихард изпрати в Центъра поредната радиogram:

„Свързах се с Оздики и след основната проверка реших пак да го привлека на работа. Това е много верен, умен човек. Заема видно положение в голям весник, има необикновено широк кръг познания.“

Рихард съобщава, че счита Оздики за един от най-ценните членове на своята група. И той не сгреша.

19.

— ЯВИ СЕ ЕИДЗИ, — доложи адютантът.

— Нека влезе, — заповяда полковникът.

Мацукава странично се пропъхна във вратата, замря пред масата.

— Има ли новини?

— Да, господине.

— Докладвай.

— Той обядва у мене в неделя. Много говорихме за политиката. Съдейки по всичко, той е

ли само за кариерата. Високо се изкачва за талантита на Хитлер. Счита, че Япония и Германия трябва обезалечно да се оближат.

— Какво още?

— Оплакваше се от редовни обиски в хотела.

— Това ли е всичко?

— Да, господине.

— А как е с жените?

— Аз говорих с него и за това. Имам впечатление, че всичките му мисли принадлежат на работата.

— Къде се кани да се засели?

— На улица Нагазак-мати, 30. Хубава квартира. Прислугата, естествено, ще бъде подобрена.

— Какво е запланирано по-нататък?

— Мацукава направи неопределен жест.

— Смятам да продължа наблюдението. Впрочем, имам една съвършено конкретна идея...

Полковник Номура изслуша осведомителя и кимна одобрително.

— Действай!

20.

ЧЕТИРИМОТОРНИЯТ „Фокер-вулд“, „Кондор“, за-

вършвайки блягането си по пистата, замря при аерогарта. Самолетът беше пътнически, но с опознавателни знаци на германските ВВС — с черни кръстове на фюзелажа и на крилата, с фашистки пречупен кръст в бял кръг на опашката. Априлското жарко слънце избухваше на затихващите махове на перките.

Рихард кръсна „Хайл!“ и пристъпи към стълбичката на самолета.

— Поздравявам ви, хер генерал! — радостно усмивайки се, каза той, заглавявайки ръката на Отт. — Поздравявам ви и мо-

назначение е осъществяване на моята мечта!

Генералът доловиха толкова искреност в гласа на журналиста, че се трогна и, нарушавайки етикета, го прегърна:

— Благодаря, Рихард! Моля те, не се обръщай към мен толкова официално. За тебе аз съм същият онзи Ойген. Просто Ойген.

Във втората половина на деня в посолството се състоя голям прием. Отт и съпругата му стояха на мраморната площадка при входа на залата. Гостите стискаха ръка на генерала, целуваха ръкавицата на Тереза, изпращаха куп поздравления и бързаха към масите.

Отт задържа ръката на Рихард в своята:

— Аз съм твой дължник...

Тереза с труд издържаше самодоволната си усмивка.

Зорге премина в залата, събраха се много гости. Слугите, умело лабиринги, ги обслужваха с коняк, саке, шампанско. Рихард следвайки примера на другите, премина покрай масите, напълни чинийката си с различно ядене и се разположи край стената, в тъгла.

Първият гост за здравето и успехите на новия германски послатник произнесе старейшината на дипломатическото тяло. Тостове на различни езици звучаха един след друг. После отделните думи потънаха в звъна на чашите и вилиците, в общия шум.

Рихард яде, пи, а сам привично наблюдаваше тази многолика тълпа от дипломати, министри, офицери, явни немски нацисти и полуяпонски фашисти. Дамите с дълбоки деколтета и скъпоценни кимоно, старците с аселебан ти и звезди — тези хора, въртяли политиката на държавите.

Що пък, известни му са съкрове-ните и честолюбивите планове на

много от тях, и той прави всичко възможно да не допусне осъществяването на ония планове, които са опасни за неговата Родина и за целия свят. И в същото време съдейства за осъществяването на някои други планове...

И така, Ойген Отт е генерал и посланик. На Рихард, когато поздравяваше Отт на аерогарта, не се наложи да си поставя приниципната за разузнавача маска. Назначението на Отт на поста германски посланик в Япония действително беше осъществяване на завения план на Рихард, завършване на цял петгодишен етап от работата на неговата група.

„Двадесет и осми април тридесет и осма година. Ще запомним този ден, — помисли Рихард. Пред него се люлееха, разместваха се из залата каледоскопът от лица. Той на шега ги групираше: — Тези са подшефни на Бранко. Тези са подопечни на Холзуми. Генералите са от ведомството на Йотоко. Пък тези, тези са мои!“

И така, както се изправяваше в строини колони тълпата на тези различни, но еднакво възбуждени сега физиономии, тъй също започна да се строява в съзнанието му веригата на спомените. От оня ден...

21.

— МИЛИ, запознай се: това е Рихард, за който ти говорих!

— Много съм радостен. Подполковник Ойген Отт.

— Рихард Зорге. Както, навярно, вече ви е съобщила вашата очарователна съпруга, аз съм журналист, така че държете с мен ухото си настроено!...

— Много съм радостен. Подполковник Ойген Отт.

— Рихард Зорге. Както, навярно, вече ви е съобщила вашата очарователна съпруга, аз съм журналист, така че държете с мен ухото си настроено!...

— Много съм радостен. Подполковник Ойген Отт.

— Рихард Зорге. Както, навярно, вече ви е съобщила вашата очарователна съпруга, аз съм журналист, така че държете с мен ухото си настроено!...

— Много съм радостен. Подполковник Ойген Отт.

— Рихард Зорге. Както, навярно, вече ви е съобщила вашата очарователна съпруга, аз съм журналист, така че държете с мен ухото си настроено!...

— Много съм радостен. Подполковник Ойген Отт.

— Рихард Зорге. Както, навярно, вече ви е съобщила вашата очарователна съпруга, аз съм журналист, така че държете с мен ухото си настроено!...

— Много съм радостен. Подполковник Ойген Отт.

— Рихард Зорге. Както, навярно, вече ви е съобщила вашата очарователна съпруга, аз съм журналист, така че държете с мен ухото си настроено!...

СТОПАНСКАТА СМЕТКА В ДЕЙСТВИЕ

МИНЧО НЕДЕЛЧЕВ РАШ-КОВ е празничното име на заведението овцевъдство в Иванча. Инак му казват Минчо, бай Минчо, по-точно.

Не можеш да не забележиш енергичността на този човек. А седнеш ли с него и започнеш да разговаряш, или пък тръгнеш из обора, ти лично ще се увериш, че бай Минчо е от хората, които всичко могат и търсят нови начини и средства за повече и повече.

Старание и желание има ли, всичко има, — обяснява ми пътят бригадирът. — А у нас е така. Сговорили сме и единни. Затова и предната година планът остана зад гърбовете ни: овцевъдството го изпълни сто двадесет и девет процента, а птицевъдството — сто и тринадесет. Направете проста сметка: яйцето ни струваше три стотинки и осем десети, а сто яйца получавахме от двадесет и шест килограма фуражни смеси. Двадесет и две хилядарки и половина да де овцевъдството на стопанството за лани в повече. Та нали е овцевъдство за комунистически труд, нали така трябва да бъде.

Толкова много неща разказа бригадирът Неделчев — от хубави, по-хубави. Защото овчарите в Иванча превръщат думите и обещанията в дела. Затова планът за общата продукция, който надхвърляше 90 000 лева, ще бъде изпълнен по всички показатели. Така няма да бъде и преизпълнен, как няма да се върви напред! Да вземем малък пример: миналата година планът пред

виждаше 20 тона прираст от агнета, тази година двойно. Агнетата бяха къде-къде далек, а сега стигнаха 1800. На „Родоп“ трябва да се предадат триста, а бригадирът е на мнение, че може да даде близо хиляда.

Хубавото дойде от новата система на заплащане, — пояснява бай Минчо. — Тази година в Иванча се въведе премиално-акордиран начин на заплащане. А той стимулира за повишаване на чистата продукция. Аз съм сдружен земеделец и бях в София на националното съвещание, организирано от Постоянното присъствие на ВЗНС във връзка с въвеждането на новата система на планиране и вътрешно-стопанската сметка в ТКЗС. Там приехме призив за увеличаване чистата продукция и чистия доход. Като се върнах в Иванча, събрах овчарите, разказах им всичко. Че като запретнаха ръкави ония ми ти хора! Ела сега да гледаш! Дойди и наесен да видиш как ще приключим годината. Със сигурност — както никога друг път досега. Защо? — ще запиташ. За това, че сега заинтересоваността е голяма, както никога. Всеки е заинтересован повече да изкара, с по-малко разходи да премине. Всеки сега остри калема. Примери — колкото искаш. Вместо да погледат за овен в кошарите по тон вълна и половина тон дърва, овчарите Георги Калчев, Ангел Крумов и Йордан Ангелов се отказваха от топлинното и се огряваха с отпадъчни материали. Защо? Защото иначе ще взе-

мат по-малко от продукцията. Георги Петков пък се отказва да купува нови гумове за млякото. С тия — казва — ще караме. Ще ги поправам, ще ги калайдисаме. Инак дават ли се по 45 лева за гуми?

Кой обръщаше преди внимание на солта. Така се разсипваше на двора, от дъжда нищо не оставаше. Сега е друго: всеки си я прибира на сушина, на специални поставки. На фуража сметка не можеше да се види. Сега се взема само толкова, колкото е необходимо. Да не говорим за оборския тор. То бонлук — казваха — остави го. А нали сега се заплаща. Всеки прави постела, повече тор иска да предаде. По-рано трима овчари гледаха двеста и четирийсет овце, по осемдесет на човек. Решихме двама души да се грижат за цяло стадо, с по един покарвач за през доиния сезон. Йордан Ангелов за покарвач взе стария си баща, Йордан Добрев — бабълъка си, Ламби Борисов — също. От стадата значи дръгнахме седем души. По хиляда и триста лева на човек го кажи годишно, ето ти над девет хиляди за годината. А хората, които извадихме от стадата, поставихме като пастири на младите стада.

Какво беше по-рано — нищо и никакво. Сметката никога не знаеше. Че щели да умират някои добитъци от преяждане с люцерна — какво от това? Нали на овчаря сметка не му се искаше. Стопанството губи, не и той смята. А сега — като писани яйца се гледат овцете, като същински рожби. Тако-

ва свойско отношение към всяко нещо никога не е имало. Отидат овчарите за люцерна, да речем. Случи се, тя мокра. Не я искат, връщат се. Защо ще ни я теглят мокра — думат — къде ще му излезе краят, ако я взимаме такава. Да позасъхне, че тогава. Нали е на стопанска сметка човекът, гледан полза да има. Така е при нас — стопанската сметка преди всичко. Ето — и взема млякото бригадирът — има ли изгода, там сме. Смятай сам: на „Родоп“ трябва да се предадат триста агнета. Аз отидех четиристотин, после още сто. Ще дам и повече. Защото имам изго-

Ник. ЛАЗАРОВ

Манифестация в Иванча.

ИЗПОЛЗУВАНЕТО НА МЕХАНИЧНИТЕ СРЕДСТВА

За ускоряване на товаро-разтоварната дейност и намаляване престоя на вагоните и зетоните в района на „Транспед“ в Свищов, голяма роля играят товаро-разтоварните механични средства: козовият кран, автокранът и чуждите механични средства — кранове и транспортни ленти. Най-важното тук е, че товаро-разтоварната механизация не само облекчава труда на работника, но съществено спомага в голяма степен за намаляване престоя на наличните превозни средства и вагоните.

Пример за подражание са механизаторите на автокран „Стар-25“ — Цоню Йорданов и Павел Стефанов. Те имат социалистическо отношение към поверената им машина. Следят внимателно за състоянието и през време на работа. Взаимният другарски контрол е постоянен метод в тяхната работа. На автокрана вече 5 години не е правен основен ремонт. Благодарение на усърдието и пра-

вилното стопанисване тези механизатори преизпълняват десетки процента плановите си. Много добре работят и краишниците на козовия кран Илиа Йозов, Цветан Страхилов, Димитър Недялков и Радомир Фериданов. Благодарение на тях този кран сега върши работа два и повече пъти по-голяма от предвидената. Опитът на челинците по механизацията служи за пример на всички останали работници в предприятието.

Пълното използване на механичните средства довежда не само до облекчаване тежкия труд на работника, но и помага за увеличаване производителността на труда на един работник. По този път се осигуряват редовно и бързо изпълнение на възложените задачи, по-голяма печалба и повече чист доход.

Л. Грамадова
от Обществена редакция на в. „Борба“ в Свищов

ЩЕ ПРОИЗВЕДАТ ПОВЕЧЕ

Осмият партнен конгрес постави задача до края на 1980 година селскостопанската продукция да бъде увеличена два пъти, а животинската — 2,5 пъти. Общинският партнен комитет и Управителният съвет на ТКЗС „Охридска планина“ в Поликраище погледнаха трезво на тази огромна задача и още в началото на стопанската 1965 г. кооператорите и механизаторите дадоха обещание пред ЦК на БКП да получат допълнително 452 000 лева.

Бригадните съвети в стопанството, обаче, не спряха дотук. Те продължиха да търсят нови резерви в работата, чрез които да допринесат за получаване на още повече продукция. Всяка бригада направи още веднаж оценка на постигнатото, още веднаж кооператорите помислиха какмо могат да направят допълнително, за да получат повече и по-евтина продукция. Бригадните съвети излязоха с ново обещание да се борят и на всяка цена да произведат обща допълнителна продукция за още 764 685 лева.

Какви резерви ще се използват за получаване на тази продукция? Без да се намаляват площите за основните култури, ще се разшири площта на

някои по-доходни, като: краставици, корншоши, бамя, домати, дини и др. Удължаването на земята е също важен фактор. Затова се засяват допълнително междинни култури, като захарно цвекло в овощните градини, младите ягоди, зелен фасул — в паревниците и др. Ударието се слага и на вторите култури, като краставици, карфиол, домати, зелен фасул и др.

В предложението на бригадите до управителния съвет е отразена възможността за увеличаване на приходите, чрез получаване на по-високи средни добиви от плановите култури. Големи резерви се разкриват и в животновъдството. Само от люпилята ще получим 157 000 лева допълнителен доход, от пшенично месо — 146 000 лева, от свинефермите и крацевфермите — 60 000 лева.

Тази нова инициатива на кооператорите и бригадните съвети в стопанството показва, че за изпълнението на поставените задачи, а така също и на обещанието, дадено пред ЦК на Партията, се мисли непрекъснато. А ежедневните дела поддържат, че думата ще бъде удържана.

Тодор ИВАНЧЕВ
от Обществена редакция на в. „Борба“ в с. Поликраище

Малки обяви

Продавам спешно МОТОР „МЗ 250“ — отлично състояние. Виждате квартал „Трудов фронт“, — „Ветеранска“ 16 — Велко Търново.

Продавам мотоциклет „ИЖ ПЛА-НЕТА“ Стефан Киров, Лексено

Добро начало

Във Върбица ранни домати за износ се отглеждат с еднакъв любов и в стопанските зеленчукови градини, и в дворовете на кооператорите. Благодарение на това отгук се изнасят тонове първокласни домати.

И тази година тук беше произведен добротен разсад. Неговото изнасяне на открито започна още в края на април и продължи през най-дъждовните дни, като приключи до 15 май. Общата площ на домоите е над 400 декара. Това не е малко и още отсегаше вземат мерки за осигуряване на механизацията на производствения процес при нас ще продължава да бъде едно от основните направления на капиталните вложения. Ние изпитваме остра нужда от подходящи оборудващи машини, липсата на които не позволява оптималното натоварване на наличния тракторен парк. От друга страна пък ни се предлагат често пъти неизпитани в практиката скъпи машини, каквито бяха първите български сламопресови машини, великите ОВ-10, универсалните роторни сламокомбайни и други, което много сериозно пречи на ефективността на капиталните вложения. Необходимо е производителите на такива машини да бъдат задължени да ги вземат обратно и връщат парите на ТКЗС, когато машините са явно технически непригодни за изпълняваните процеси, за които са произведени.

Прекомерно скъпи са услугите на нашите заводи и промкомбинатите. Така, например, лента за оборски тор за едно крило на пригодената птичарница за ДИП „Първи май“ — Полски Тръмбеш, за 3500 лева, хранилката за свинарника за уговяване от същото предприятие — за 2700 лева.

Подобряването икономическата ефективност на капиталните вложения ние считаме като основна наша задача и в бъдеще ще насочваме усилията в това направление.

Н. ПАНГЕЛОВ
председател на ТКЗС „В. Мавриков“ Самоводене

готвила и около 50 000 шайги. Това е добро начало. Нататък са необходими още много грижи, но върбишките градини няма да се посрамат и ще воюват за предизпълнение на плановите добиви.

Има с какво да се похвалят те и в парниковото зеленчукопроизводство. Първите килограми краставици бяха откъснати още в началото на април. Към средата на май те са продали вече над 10 000 кг краставици и над 100 кг шипки. На първо място по набрани и предадени зеленчуци и звеното на Тодор Минчев.

Д. Габровски
от Обществена редакция на в. „Борба“ в Д. Ореховица

ДЪРЖАВНИ ЗАХАРНИ ЗАВОДИ ДСО „БЪЛГАРСКА ЗАХАР“ — ГОРНА ОРЯХОВИЦА

БОГАТ АСОРТИМЕНТ

ОТ КАРАМЕЛАЖНИ БОНБОНИ:

ЗЛАТНА ПАРМЕНА, ЯГОДА, МАЛИНА, КАЙСИЯ, ЯПОНСКА ВИШНЯ, МЕЧТА, КОСБОР, РОМ, ЗЛАТЕН КОШЕР, СЕРДИКА, ЛИКСОМ, ЛЕЛ, СПОРТИСТ, СИРОП, ЗЛАТНИ БРЕГОВЕ;

ШОКОЛАДОВО ФУРЕ

ШОКОЛАДОВ КРЪЦ;

КРЪЦ-КРЪЦ;

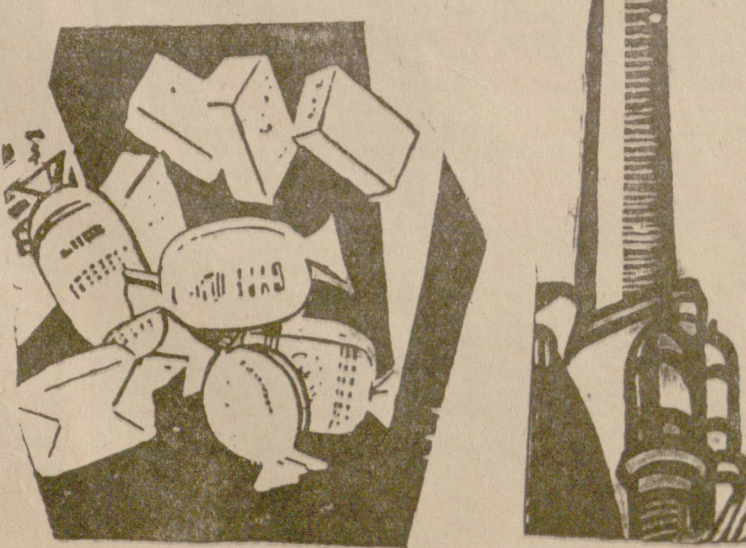
ЛУКЧЕТА;

КИСЕЛИ;

ГРАНИЧАР;

РОЛКИ;

КАРАМЕЛ.

ЕФЕКТИВНОСТТА НА КАПИТАЛНИТЕ ВЛОЖЕНИЯ

Общинският партнен комитет и Управителният съвет на ТКЗС „Басил Мавриков“ в Самоводене в своята дейност вземат системни мерки за правилното насочване на капиталните вложения. В резултат на това за периода 1960—1964 година фондовете на стопанството нараснаха от 1 420 568 лева на 3 214 991 лева. Освен това за съвместно мелнирвативно строителство сме вложени 273 000 лева. Наред с увеличението ръста на капиталните вложения имаме и чувствително подобрение в структурата им, като относителният дял на активните фондове се увеличи за сметка на пасивните. Така, например, докато през 1960 г. сградите представляваха 40,7 на сто от всички фондове, то през 1964 г., въпреки да са увеличени чувствително, техният процент бе намален — 19,7 на сто.

Чувствително нарастване имаме при селскостопанските машини от 87 738 лева за 1960 година на 439 675 лева за 1964 година, а относителният дял на децата до 16,7 на сто нарасна на 13,67 на сто. До 1960 година при обработваемата земя 50 000 декара сме усвоили 9000 декара пълни площи, а през 1964 г. пълните ни площи нараснаха на 25 000 декара, което представлява половината от обработваемата ни земя.

Всичко това наистина е добра предпоставка за повишаване ефективността на производството в нашето кооперативно стопанство. В съответствие с указанията на Осмия партнен конгрес и решенията на Майския пленум на ЦК на БКП за осигуряване по-нататъшно повишаване ефективността на народното стопанство, Общинският партнен комитет разглежда въпросите около ефективността на капиталните вложения в нашето кооперативно стопанство. Всичко това, както и проверките, извършени от нарочните комисии, изградени по селища и участъци, спомогна разискванията да минат на по-високо ниво и да се направят по-добри предложения. Докладът и решенията, допълнени и подобрени, ще бъдат изнесени на партинно събрание с цялата общинска партинна организация.

На основата на разискванията и решенията в общинската партинна организация, Управителният съвет ще приеме разгърнати мероприятия за максимално използване на съществуващите предпоставки, за използване на големите резерви в нашето стопанство, за икономическата ефективност от капиталните вложения и производствената ни дейност.

Повишаването на производителността на труда при нас е резултат преди всичко на значителното нарастване на основните производствени фондове. Растът на производителността

на труда и още повече ръстът на получаваната обща и чиста продукция, както и намаляването на нейната себестойност, не съответстват на ръста на производителните фондове. Пред Общинския партнен комитет и Управителния съвет на ТКЗС стои въпросът за отстраняване на редица диспропорции, получаващи се при нас в животновъдството с нарастването на броя на животните и осигуряването на фуражната база. Чрез задържане увеличаване броя на животните, чрез подобряване фуражната база, както и чрез подобряване на организацията в животновъдството, особено в говедовъдството и свине-въдството, ние очакваме да постигнем значителни успехи. Резултатите от взетите досега мерки в свине-въдството потвърждават това. С групирането на свине-майки, на свине-е за уговяване и след взетите мерки в подобряване на организацията и механизацията налице са и първите насърчителни успехи. Сега една гледна на свине-майки се грижи за повече от 50 свине, докато само преди година-две тя отглеждаше 15—20 свине-майки. При условията на новия свинарник през тази година очакваме един свине-гледач да получи от 100 до 150 тона прираст свинско месо, с тенденция през 1966 г. да достигне 200 тона.

При нас стои задачата да задържим темпа на изграждането на нови пълни площи, като се насочим към доизграждане на съоръженията за високопроизводително напояване и почистим затлачените отводнителни канали.

Вземаме мерки за изграждане на такава организация на труда, която да ни осигури най-голямо натоварване на машините. Досега в това отношение имаме допуснати немалко слабости. Съкращаването на разходите за гориво и поддръжка на машините е също голям проблем, който ние се заемаме да решим.

Оценявайки реално значение то на получаваната продукция

като важен фактор за увеличаване ефективността на вложенията, ние се насочваме и вземаме мерки и в това направление. Уверени сме, че в крайна сметка ще получим очакваните резултати. Има, обаче, и трудности, които пречат за повишаване икономическата ефективност на нашите капиталовложения и на които ние не можем да влияем. Големи средства заделяме (за 1965 г. над 110 000 лева) за покупка на селскостопански машини. И в бъдеще механизацията на производствения процес при нас ще продължава да бъде едно от основните направления на капиталните вложения. Ние изпитваме остра нужда от подходящи оборудващи машини, липсата на които не позволява оптималното натоварване на наличния тракторен парк. От друга страна пък ни се предлагат често пъти неизпитани в практиката скъпи машини, каквито бяха първите български сламопресови машини, великите ОВ-10, универсалните роторни сламокомбайни и други, което много сериозно пречи на ефективността на капиталните вложения. Необходимо е производителите на такива машини да бъдат задължени да ги вземат обратно и връщат парите на ТКЗС, когато машините са явно технически непригодни за изпълняваните процеси, за които са произведени.

Прекомерно скъпи са услугите на нашите заводи и промкомбинатите. Така, например, лента за оборски тор за едно крило на пригодената птичарница за ДИП „Първи май“ — Полски Тръмбеш, за 3500 лева, хранилката за свинарника за уговяване от същото предприятие — за 2700 лева.

Подобряването икономическата ефективност на капиталните вложения ние считаме като основна наша задача и в бъдеще ще насочваме усилията в това направление.

Н. ПАНГЕЛОВ
председател на ТКЗС „В. Мавриков“ Самоводене

Държавен завод за автоматични везни — гр. Лясковец

ТЪРСИ

СТРУГАРИ — IV и V разряд
ШЛОСЕРИ от III до VII разряд
ЛЕЯР — IV и V разряд.

За справки: Отдел „Личен състав“ при За-

вода.

3—3

Справочник на читателя

КИНО

Градските кина в окръга ще представят от 24 до 30 май следните филми: „Девети септември“ — Велко Търново; „Милон и половина“ — На тихия бряг; „Искра“ — Велко Търново; „Спартак“ — „Алеко Константинов“ — Свищов; „Милон и половина“ — „Почина за разплата“ — „Академия“ — Свищов; „Щорс“ — „Кълево такъв момък“ — „Напредък“ — Горна Оряховица; „Годеници-влюбени“ — „Сълзи на лудите“ — М. театър; „Павлиян“ — Момичето с по белените коси; „След мен, напал ли“ — „Хр. Ботев“ — Лясковец; „Касарабавачът“ — Хората не знаят всичко; „Христо Ботев“ — Елена; „Друбой“ — Без любов не мога; „Коста Стоянов“ — Полски Тръмбеш; „Последна възможност“ — „Мандрич“ — Харалампи Стоянов; — гара Горна Оряховица; „Русият и Гугутката“ — „След мен, напал ли“.

ТЕАТЪР

Днес и утре във Велко Търново Държавният народен театър ще представи за първи път „В ления на сватбата“ от В. Ро- зов.

Със своята пиеса театърът ще гостува: 27 май в Полски Тръмбеш; 28 май — Горна Оряховица. Пиесата „Тайната на старата къща“ театърът ще представи: на 25 май в Полски Сеновец, на 26 май — Стрижака.

КОНЦЕРТИ

В окръга гостува италианска естрада. Групата ще изнесе концерти: на 25 май в Горна Оряховица и на 26 май във Велко Търново.

На 29 май във Велко Търново „Вечер на старите шлагери“.

ФУТБОЛ

СЕВЕРНА „Б“ РЪГ

Днес „Етър“ — „Световица“, Утре ще се срещнат: „Корбас-стронгел“ — „Гигант“, „Кърпачев“ — „Слава“, „Спартак“ (Койнаре) — „Чавдар“, „Чарлафон“ — „Волов“, „Левски“ — „Миньор“, „Септември“ — „Локомотив“, „Спартак“ (Вн) — „Бенковски“, „Добруджа“ — „Доростол“.

ЗОНА „ЯНТРА“

ЖП Лепо — „Раковски“, ДМЗ — „Владислав“, ДЗЗ — „Венчов“, „Червено знаме“ — „Г. Гелев“, „Левски“ — „А. Кънчев“, „Локомотив“.

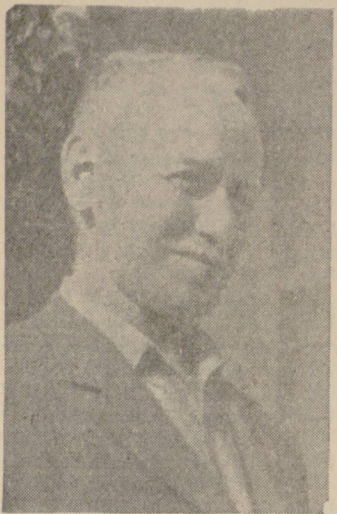
ВЕЛИКОТЪРНОВСКА ЗОНА — ЮНОШИ

„Академик“ — „Червено знаме“, „Етър“ — „Локомотив“ (Др), „Левски“ — „Чарлафон“, „Раковски“ — „А. Кънчев“.

в. „БОРБА“

ВЕЛИК ПИСАТЕЛ

(По случай 60-годишнината на М. Шолохов, роден на 24 май 1905 г.)

Михаил Шолохов е почти ерестник на нашия бурен век и може да се гордее, че стана един от най-добрият писател на всички времена. Той е сред малкото брой художници, които казват най-големите истини за нашето време, разкриха най-прохитно неговите драми и трагедии.

Малко трудно ни е да си представим, че „Донските разкази“ са писани от 19—20-годишен младеж, че един от най-претресавиците романи през последните 3—4 десетилетия е замислен от 20—22-годишен писател. Колкото и да сме скъпи на похвали и оценки за живите писатели, в този случай не можем да не си спомним мърсотията, че геният се проявява между 20 и 30 години. А Шолохов е безспорно гениален художник, прохитен психолог. Вижте колко малко се задържа той в периода на учението, натрупването на опит!

Веднага след „Донските разкази“ — отразили първите най-силни впечатления, потресението, терзаещите въпроси за това невиджано круше-

ние на стария свят и невиджано тържество на бедните и оградени — той се заема с гигантско художествено произведение, което по онова време е било по силите само на еднот Горки. И още първият том от „Тихия Дон“ (сегашият втори) го поставя в първата редица на светските писатели, критиката, с изключение на доематичната, го сравнява с руските класици от 19 век. Заговорват за Гогол и Толстой защото виждат в новия светски епос, разказа, моцта, силата на Толстовото епично повествование и оня всеобхващащ художнически взор, който не изпуска нито едно душевно движение, неспирните падения и зигзаги на своите, родени под нещастно небе, герои.

„Разораната целина“ не е трагедия, макар че любимите герои падат от вражески изстрел. Самата фигура на Семьон Давидов — той балтийски матрос, чистосърдечен като дете, светла като лятна утрин, наивен и безпокоен — хвърля радостно победно сияние върху целия роман. А до него са и дружите болшевики, които строят вече новия живот, разорават най-коравата целина на собствените си предрасъждения. До тях е дядо Шкар и смеят, който предизвиква, е победният смех на шеставуващия нов живот.

Само преди 5—6 години Шолохов отново ни напомни за огромния си дар на трагик и в съдбата на Андрей Соколов ни показа съдбата на човека и човечеството, преминало през кошмара на фашисткото изверство. Той накарва цял свят да изтръгне отново, от спомена за преживяното и да бъде верен на паметта на падналите. И отново целият свят усети голямото сърце на хуманизма, на светския писател Михаил Шолохов, когото сега чествуваме.

Иван ЦВЕТКОВ

— ДИКТУВАЙТЕ. Готов съм! — каза Валиджан.

— Ей сега, синко, ей сега! — отвърна леля Шахадат.

И, като не знаеше с какво да започне, тя се замисли. Никой не беше писал на сина си. На мъжа си беше писала, но на сина си — никога. Покойният Рахманкул — така можеше да чете по арабски. Той много обичаше нейните писма. „Шахадат, — пишеше й той всеки път, — ти така ясно изписваш всички знаци, че ги чета много бързо, сякаш стрелям с картечницата.“

Синът й не знаеше да чете арабски. А тя не знаеше новата азбука. Ако беше грамотна, нима би викала съседското момче — сама би му писала. Много неща искаше да каже на сина си. Ето вече цяла година не й изпраща писма. Изчезна, сякаш потъна във водата. Когато се учеше, беше редовен. Пишеше всяка седмица. Шом започна да работи и заплата. Нанстина изпрати й 15 рубли. Това бе рано есента при прибирането на реколтата. Всички бяха на полето. След обед, когато леля Шахадат току-що бе поставила децата да спят, на полския стан с весел глъч се появи пошаджията Карабай.

— Защо вдигаш шум? — шепнешком запитва леля Шахадат. — Децата спят.

— Пари, пари имате! — радостен каза пошаджията. — Какви пари? Откъде? — учуди се леля Шахадат.

— Как, какви? Книжници. Цели петнадесет рубли. Изпраща ви ги синът.

— Синът ли? Нека бъде щастлив, — високо извика леля Шахадат, като забрави децата. — Мой син! Пари ми изпрати... А писмце няма ли?

— Ех, лельо, — обиди се пошаджията. — Защо ви е писмо. Изпратил ти е пари, значи е добре. Добре живее. Иначе от вас щеше да иска. Сега ли ще ги получите? Или утре ще дойдете на пощата?

Замисли се леля Шахадат как да стане. Ако ги получи сега, някой няма да знае. А хубаво е, ако узнаят. Особено Кумри и Аллобуш. Иначе те считат добри само своите деца, а другите не. Шом започнат да говорят за своите деца, отиде та се не видя. Ще забравят всичко и ще говорят цял ден. Стига само Кумри да започне: „Ето моя Холпашия...“ Аллобуш ще я последва: „А моя Сабирджан, гълъбче...“ Ето ви и гълъбче!

— По-добре е утре на пощата, а?

— И аз така мисля, — усмихна се пошаджията. — И леля Аллобуш винаги отива на пощата.

На другия ден леля Шахадат облече новите си дрехи, нови галози, безръкавка от черен бархет, такива каквито има и Кумри — някога те заедно си бяха ушили еднакви безръкавки — и излезе на улицата. Беше много рано. Улицата беше пуста. Само при вълна председателят чукаше на своя пошфюр. „Отново се е напил, — помисли си леля Шахадат. — Председателят ще го напериши.“ И изведнъж почувствува мирната на топли птички. Поглежда нагоре. Димът идваше от комината на Аллобуш.

— Аллобуш! Аллобуш! — извика леля Шахадат, като едва откряна вратата.

— Чу се протегнатото? — Слушам, гълъбче, слушам ви.

— Скоро се появи самата Аллобуш с кошничка птички, от които идваше пара. Леля Шахадат се усмихна.

— Е, защо, гълъбичко, стоите на улицата? — попита Аллобуш като огледа гостенката от краката до главата. — Влезте. Чаат е готов.

— Бързам. Благодаря! — отвърна леля Шахадат.

— Къде отиваш, гълъбичко? — запитва стопанинката като хвърли още веднаж поглед върху дрехите на другарката си.

А леля Шахадат само това чакаше.

— Отивам за парите, скъпа, — старейшият се да бъде спокойна, каза тя.

— Какви пари? — запитва Аллобуш.

— Адхамджан ги е изпратил, — отвърна леля. — Отивам на пощата.

— Браво, гълъбичко! Ех, какви деца имаме, юнаци! — забърбори Аллобуш. — И Сабирджан

ми изпрати тия дни писмо. Пита ме, казва, искам ли да ми изпрати малко пари. Отговорих му: „Не трябва, гълъбче, носи си сам. Такъв материал е добър за Москва.“

— А какво е това малко пари, скъпа? — едва съдържайки смеха си, попита леля Шахадат.

— Как какво, гълъбичко! Изглежда, здрав материал.

Изведнъж леля не издържа и се заклати. Би могла да обясни, какво е това мандарина, но се боеше да не обиди другарката си.

— Защо се смеете, гълъбичко? — запитва Аллобуш.

— Смей се на децата. Измислят такива неща.

— Не говорете!

И Аллобуш също се засмя.

— Е, хайде отивам си, — каза леля Шахадат.

Излезе и се опомни. Лошо стана. Ше си помисли Аллобуш, а за себе си взе печатката от книгата. Десетачката е цяла. Когато й стане много мъчно, леля ще отвори книгата и ще я погледа. Но вече не издържа, отиде на

цето си. — Нека стане голям човек и да живее в охолство. Амин!

— Да се събднат думите ви! — леля Шахадат не забеляза, когато стигна до къщи. Парите постави в книгата „Юсуф и Зулейка“, която чете вчера. И досега новата десетачка лежи там. Печатката изхвърчи. Беше решила да запази парите до идването на сина си и да му ги върне. Защо да ги харчи, когато няма нужда от пари. При това започнаха да й дават и пенсия. Въпреки всичко тя не запази печатката. Когато пошаджията Карабай се женеше, тя изхвърчи парите си за сватбен подарък, а за себе си взе печатката от книгата. Десетачката е цяла. Когато й стане много мъчно, леля ще отвори книгата и ще я погледа. Но вече не издържа, отиде на

ха кой на кого да поднесе подарък. Аз избрах мама и вас. Сега стричката ми много ви обича. Шом се върне в къщи, започва да хленчи: „Искам при баба!“

Леля Шахадат се засмя.

— Затова ли искате да ми подарите нещо?

— Да, — отвърна Валиджан. — Само че не знам какво. Вие сами кажете най-добре.

Леля се засмя. На сърцето й стана светло и ясно. Притисна към себе си Валиджан.

— Благодаря, синко, благодаря, — каза тя като целуваше момчето. — Нищо не ми трябва. Направи на майка си хубав подарък. Тя не знае почивка, старее се за вас.

— За мама вече съм приготвил, — каза Валиджан.

— Е, добре. За мене не трябва.

— Но кажете, — Валиджан бе готов да се разплаче.

Старата се замисли.

— Какво да ти измисля?

Тя дълго мисли и накрая запитва:

— Красиво ли пишеш?

Където и да си, желая ти щастие, майка ти.

Още същия ден Валиджан занесе писмото в пощата.

Измина седмица. Леля Шахадат се върна от работа и седеше на терасата. По улицата, като говореше силно, мина Аллобуш. Ето че тя влезе в двора. В ръцете си носеше колет.

— Гълъбичко! Колет от Сабирджан, — каза тя, като се изкачи на терасата и силно се разсмя.

— Какво ти е? — запитва леля Шахадат.

— Нищо, гълъбичко, — едва проговори тя, като се заливаше от смех. — Малко паричко се окаже не никакъв материал, а се иде. Не издържах, отворих колето още в пощата. Ето ви малко! Опитайте, гълъбичко!

И тя подаде няколко парчета на другарката си.

— Брей, че вкусни. Какво ли няма в Москва, а?

Леля Шахадат с труд се усмихна.

— Нека е щастлив вашия Сабирджан.

— Да се събднат думите ви, гълъбичко. Отивам си вече. Ще закъснем за обед. Наминете към мене, гълъбичко, ще поседим, ще поговорим.

Шумната Аллобуш си отиде.

Леля Шахадат облеки мандарината и една част постави в устата си. Но тя й заседна на гърлото. Очите й се напълниха със сълзи. За да прогони потока от тъжни мисли, тя стана. Отиде до огнището и се върна. Облегна се на стълба на терасата.

— Отново ли сълзи? — запитва някой.

Леля Шахадат трепна и се огледа.

Сред двора усмихнат стоеше Карабай.

— Бързо изтрийте сълзите! — леля изтри очите си с края на ръкава и се усмихна.

— Това е вече друга работа, — каза Карабай. — А сега вземете писмото.

Престана даже да бие сърцето на старницата.

— От сина ли е?

— Да, от него.

— От сина ли? — леля Шахадат притисна пликата до гърдите си и заплака.

— Е, стига вече, — засмя се Карабай. — Няма писма — плачете, има — пак плачете. Да го прочете ли?

Леля кимна с глава.

Карабай взе от нея пликата, отвори го и се слиска. То бе написано с детска ръка. Повъртя писмото, поглежда пликата и се замисли.

— Какво има, — дръпна го леля за ръкава, — от Адхам е, нали?

— Да, да, от него е.

Карабай уууден въртеше писмото.

— Е, чети де.

— Ей сега, — Карабай погледна старницата и започна да чете:

„Ассалам алейкум, майко! Извинете ме за дългото млчание, замислях се. Много, много ми дойдох за вас. Как живеете? Много се зарадвах на вашето писмо. Не се безпокойте за мен. Работите ми вървят добре. Скоро ще си дойда.“

Мамо! Целувам ви, мила мамо! С нетърпение очаквам писмото ви.

Ваш син Адхам!

— Сине мой!

Река съзри поточе по лицето й. Тя взе писмото от ръцете на Карабай, притисна го до гърдите си и влезе в стаята.

Без да разбере нещо, Карабай стоеше на място. Той не се досещаше, че писмото беше написано Валиджан.

Превод от руски: Б. ПАНАЙОТОВ

ПОДАРЪК

пощата. Карабай беше сам.

— Няма ли? — запитва тя с надежда.

— Няма, лельо Шахадат, няма, — виновно отвърна Карабай. — Даже не знам какво да ти кажа. Може би е заминал на някъде. Този довод му се стори много убедителен и той се хвана за него. — Да, сигурно е заминал. Сега инженерите са много необходими, лельо. Навсякъде са нужни. Може да са го изпратили някъде. Ше си дойде. Нали виждате — или ще си дойде или ще изпрати писмо.

— Да се събднат думите ти, синко!

— Така че, лельо, не се въднувайте, — решително завърши Карабай. — Или писмо ще изпрати или сам ще дойде.

Леля Шахадат се върна у дома нерасдошна. Неохотно приготви обед си. Изпече лук с месо. Какво да вари? Наля вода. Да става каквото ще.

И веднага някой запитва: — Лельо Шахадат, може ли?

— Разбира се, разбира се, — отвърна тя.

Беше Валиджан, най-големият син на Валиджан.

— Влез, синко, — покани го лелята. — Какво има?

— Изпратиха ме от училището. Не... Сам дойдох. Ето... Валиджан замълча.

— Казвай, какво искам?

— Знаете ли, скоро е 8 март. — Валиджан с труд избираше думите си. — Решихме да направим подаръци. Аз... го... не знам, ... с какво да ви зарадвам.

Валиджан подсмъркна и въпросително поглежда старницата.

— Говори свързано, синко. Какъв подарък? Кому?

— На вас.

— На мене ли? — учуди се леля Шахадат.

— Да. Всички ученици от нашия 3-ти „б“ клас си разпредели-

— По писане имам петици.

— Напиши ми писмо до Адхам.

— Писмо ли? — Валиджан недоволено си изкриви лицето.

— Аз ще ти казвам, а ти ще пишеш. Това ще бъде твоят подарък. Съгласен ли си?

— Добре...

— Диктувай! — Валиджан вече се умори да чака.

— Ей сега, синко, ей сега, — леля Шахадат заговори тихо, като съдържаше сълзите си.

Тя говореше така бавно, че Валиджан не я запитва повторно нито веднаж.

Когато се стъмни, писмото вече беше готово.

— Я го прочети сега — помоли го леля.

Валиджан започна да чете, без да бърза.

„Ассалам алейкум, сине мой, Адхамджан! Как си със здравето? Как живееш? Когато получиш парите ти, радостта ми беше безгранична. Много ти благодаря. Безръкостта съм щастлива, че стан човек, който избързва семейството, вместо покойница ти баба. Желая ти дълъг живот, хубави дължности. Нека се събднат всичките ти мечти.“

Синко, не ми се сърди, ако ти кажа това, което ме въднува. Аз съм ти майка. Вече стана година, откакто нямам писмо от тебе. А и ти не си идваш. Зная, че имаш много работа. Но колко голяма ще бъде радостта ми, ако напишеш поне два реда. Искам само да узная, здрав ли си и толкова.

Аз съм жива и здрава. Както и преди се разправям с децата. Вчера ходих на гроба на баща ти. Не доживя добрият човек, до тоя ден, когато се събднат мечтата му — да станеш голям човек.

Тези дни дойде писмо от Сабирджан — пита за тебе. Помогни да му кажат, че си добре.

Валиджан не издържа, отиде на пощата. Карабай беше сам.

— Няма ли? — запитва тя с надежда.

— Няма, лельо Шахадат, няма, — виновно отвърна Карабай. — Даже не знам какво да ти кажа. Може би е заминал на някъде. Този довод му се стори много убедителен и той се хвана за него. — Да, сигурно е заминал. Сега инженерите са много необходими, лельо. Навсякъде са нужни. Може да са го изпратили някъде. Ше си дойде. Нали виждате — или ще си дойде или ще изпрати писмо.

— Да се събднат думите ти, синко!

— Така че, лельо, не се въднувайте, — решително завърши Карабай. — Или писмо ще изпрати или сам ще дойде.

Леля Шахадат се върна у дома нерасдошна. Неохотно приготви обед си. Изпече лук с месо. Какво да вари? Наля вода. Да става каквото ще.

И веднага някой запитва: — Лельо Шахадат, може ли?

— Разбира се, разбира се, — отвърна тя.

Беше Валиджан, най-големият син на Валиджан.

— Влез, синко, — покани го лелята. — Какво има?

— Изпратиха ме от училището. Не... Сам дойдох. Ето... Валиджан замълча.

— Казвай, какво искам?

— Знаете ли, скоро е 8 март. — Валиджан с труд избираше думите си. — Решихме да направим подаръци. Аз... го... не знам, ... с какво да ви зарадвам.

Валиджан подсмъркна и въпросително поглежда старницата.

— Говори свързано, синко. Какъв подарък? Кому?

— На вас.

— На мене ли? — учуди се леля Шахадат.

— Да. Всички ученици от нашия 3-ти „б“ клас си разпредели-

ИЗЛОЖБАТА НА ПРОФ. ВАСИЛ СТОЙЛОВ

(Продължение от стр. 5)

фрагментно като кадър от безкраен филмов разказ за романтичните къщи, заспали върху скалите над Янтра. Ние не търсим детайла — пред нашия поглед е един материализиран мир. Може би, в композиционното отрязване на всички тези сюжети има известни повторения. Еднаквата зрительна точка, близката тоналност и цветовите контрасти не могат да не събудят известна резервираност.

Колкото и да сме критични към тези особености на някои от изложбените платна, обаче, ние не можем да не признаем, че Стойлов си остава последователен, стилист и въздействащ. Той излиза от шаблона и досадната обстоятелственост не чрез изписване на линията

и не чрез евтината деформация, която унищожава здравата архитектурна на нещата, а чрез потапянето на изобразения изглед в дълбок и сложен тон, чрез записване на линейно-ритмичното начало, чрез съзнателното ограничаване от разнотонни цветове градиенти.

През 1940 г. Стойлов пише за изложбата на Стоян Василев в „Литературен глас“:

„Търновските мотиви на художника... тези късове лична живопис донесоха нещо неочаквано. Най-фривидно е качеството му на търкувател на провинциалното, овладяно в неговата глупа простота и непохватност.“ С тези думи той изразяваше не само едно впечатление, но и едно желание.

Днес ние можем да кажем, че това желание е реализирано. Думите от „Литературен глас“ изказани преди 25 години, могат да послужат като обяснение на много от изложбените пейзажи.

Между пейзажите и портретите на момичета са изложени и две мадини — две мадини създадени тук, като свидетелство за многостранната творческа дейност на художника в този град. Това не са вариации и авторски повторения на от-

давна казани неща, а нови истини, подкрепени един определен възглед за живота, човека и изкуството. Преодолявай някои увлечения по фактурата и надмогнал цветовете дисонанси, които се обаяват в „Старицата с цветята“, той достигна в „Чокмановската мадона“, до стилната изразителност и изясняването на народната песен. Тук е постигната същата тази съгласуваност между чистата линия и чистия израз, между конкретното и всеобщото, която ни е позната от най-добрите предимни творби на художника — онези, които отдавна заемат заслужено място в Националната художествена галерия.

Аз не си поставям задача да охарактеризирам всички изложени творби. Това е една сложна и отговорна задача. Сложна, защото става дума за една изложба, която има важно значение в нашия художествен живот. Защото става дума за една крупна творческа индивидуалност, която заема отдавна важно място в нашия изкуство.

Атанас БОЖКОВ
директор на Националната художествена галерия, председател на Съюза на българските художници

ФИЗИКУЛТУРА

РЕПУБЛИКАНСКИ ШАМПИОНКИ

Колко радостни са момичетата на Сава Величкови! Най-сетне те осъществиха своята мечта, изкачиха се на най-високото стъпало в сравнованието между средношколските лекоатлетически отбори.

Неведнаж сме писали за успехите на девойките от Икономически техникум във Велико Търново. Неведнаж те са ни радвали. В това учебно заведение се оформи истинска лекоатлетическа школа за майсторство. Те са навсякъде — и в окръжния средношколски отбор, и в девическият отбор старша възраст, а някои от тях — в женския отбор на „Етър“ — първия лекоатлетически състав от окръжния член на „А“ група. Но сякаш пролетта на 1965 година бе най-радостна, най-плодотворна!

Да проследим пътя им. В Плевен на 28 февруари — първо място сред първенствувалите при от цялата страна в шафетна обиколка на военно-историческите музеи в чест на Освобождението на България, в Казанлък — първо място в състезанията между спортните школи, във Видин — първо място в зоналния шампионат.

И ето, 15 и 16 май — Коларовград. Тун си бяха дали срещата най-добрите средношколски отбори от страната, преминали през не едно изпитание, първенец от зоните. Който оспорван двубой предстои! С най-силните, тези, които сочеха като фаворити — лекоатлетите от Силистра...

До последните дисциплини двата съперника бяха един до друг, фаворити.

Близко до първото място

В Плевен, на ре